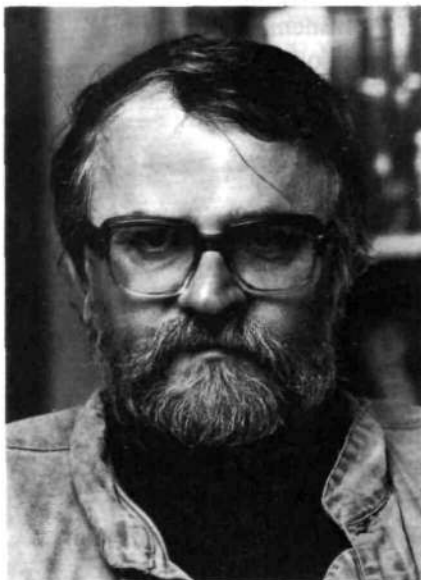


Ni v sveti jezi klal krvnikov,
utihnil je, prikril je vso ljubezen,
v kraj brez senc se je umaknil,
da bi se vrnil plemenit in trezen.

Vsejal bo seme v pogorišča
počistil bo sledi pepela,
na še dovčerajšnjem morišču
njegova bo resnica zacvetela.



Mate
Dolenc

Jezero

Je bilo vse izmišljeno – ali resnično?

Pred vetrobranskim steklom avtomobila, po katerem so divjali brisalci, sem zagledala hišo. Ali naj ji rečem hiša? Ali ni bolj primerna beseda vila? Ali še bolje, »stara vila«? Stala je tam, pred mano, v meglicah in sivini slapov dežja, ki so se zlivali čeznjo, temna in negibna, vsa koničasta in zapletena, polna niš in

prizidkov, frčad in stolpičev, obrasla z bršljanom kot hiša iz pravljice, vendar hladna in sovražna, kot da čaka na maščevanje...

Brisalci na steklu avtomobila so noreli sem in tja, kot bi poskušali zbrisati prizor pred mano. Niso ga mogli zbrisati. Nič ni moglo zbrisati ne iz resničnosti, ne iz mojih misli, ne iz mojih sanj. Toda – kaj je vse to pravzaprav bilo? Resničnost, misli ali sanje?

Iz strehe se je dvigala dežna para. Dimnik je štrlel iz strešnikov kot samotni, visok stražar s kitajskim klobukom na glavi. Okna so zevala temna in prazna, prekrizana s križi v okvirih, kot da za njimi ni nobenega prostora več. Na misel mi je prišlo lepo hrastovo pohištvo, ki je bilo za križi, lestenci, slike na stenah, sulice in helebarde ob stebrih. Ne, križi nič ne pomenijo – vse je še za njimi, noben prostor ni izginil, prostor ne more

izginiti, kakor ne čas – izginemo samo mi, ljudje, izgine naše meso, naša kri – in včasih samo naš duh, ki pusti za sabo izpraznjeno, a še živo telo. Moj ubogi Leon! Mislim nate. Še mislim nate. Zmerom bom mislila nate, vseeno pa se mi boš počasi oddaljeval, kot skozi neštete sobe neskončne hiše boš odhajal v vse bolj daljne in vse bolj skrite prostore moje zavesti – in moje ljubezni. Od kod boš odšel prej? Iz zavesti ali ljubezni?

Pravijo, da imamo ženske nežne duše in mehko srce, da smo romantične in da, kadar ljubimo, ljubimo z vsem svojim bitjem; vendar je treba priznati tudi drugo plat naše narave; tudi telo imamo in več razuma, kot nam ga pripisujejo moški – in ker smo šibkejši od njih, se moramo močneje braniti, bolj skrbeti zase, biti bolj preračunljive – sicer ne obstanemo. Zase vem, da sem se obranila – da sem obdržala vso prisebnost tudi v trenutkih, ko bi kakšna druga ženska na mojem mestu podlegla paniki in histeriji.

Zato pa sem zdaj tukaj. Sedim na sedežu lepega avtomobila, z rokami v dragocenih usnjenih rokavicah na volanu; pred vetrobranskim steklom se širi in daljša pokrov motorja, ki se končuje s plemenitim znakom plemenitega avtomobila, trikotno zvezdo; motor pod pokrovom še tiho brenči, kot oddaljen čmrlj v pomladnem dnevu. No, dan ni pomladen, jesen je in iz neba se uliva težko vodovje name, topota po strehi in mi zavija pročelje stare vile v oblak pare. Kot bi sanjala. Res, ali morda vendarle ne sanjam? Ne, ne. Stara vila je res tu, pred menoj, pod sabo čutim mehko blago sedeža, v rokah čutim obroč volana, slišim dež, ki tolče po strehi, čutim bitje svojega srca in slišim svoje misli, jasne in žive, nič sanjske . . . in vse to je moje – moje je moje srce, moje so moje misli, moj je avto, ki se razprostira za trikotno zvezdo, moja je ta peščena steza, ki vodi do hiše, moja je stara vila, z vsem, kar je v njej . . .

In še ni minilo leto dni, ko sem od vsega tega imela samo srce in misli, samo to je bilo moje (in nekaj malega oblek in skromna soba v stanovanju, kjer sem živela z mamo, brez očeta, ki je že zdavnaj pobegnil v grob . . .)

Ampak zdaj ni čas za predolgo premišljevanje. Zdaj je trenutek, ko sem se po dolgi odsotnosti vrnila na ta kraj, da zaživim v njem svoje novo, lastno življenje. Proč, misli in spomini, proč – za zdaj. Pozneje bo čas zanje . . . mogoče se bom lotila celo pisanja spominov?

Iz predalčka na armaturi sem potegnila ključe hiše. Trije so bili – hiša, garaža, čolnarna. Stari ključi na zlati verižici. Potežkala sem jih; težki so bili, tehtni, pomembni ključi. Moji!

Ognila sem si pelerino in odprla vrata avtomobila. Zvok dežja je v hipu narasel. Položila sem nogi, obuti v dragocene škornje, na tla, na škrtajoči beli pesek, ki ga je neusmiljeno izpiral dež. Ni preveč lepo od vremena, da me pozdravlja s takim obrazom, sem pomislila. Ali pa morda je, če ne lepo, pa vsaj primerno? Simbolično? Vsekakor je neudobno. A kar je, je. Kar je bilo, je bilo . . .

Stekla sem do glavnih vhodnih vrat. Nad njimi je bila streha, podprta z lesenimi, lepo izrezljanimi stebri. Vtaknila sem največji ključ v ključavnico

in ga obrnila. Pritisnila sem kljuko in narahlo porinila vrata v notranjost. Da, vrata so škripala – kako ne bi, ko pa že nekaj mesecev ni bilo nikogar tukaj, da bi jih odpiral in zapiral, da bi hodil skoznja, ali da bi jim celo mazal železne tečaje? Škripanje, kot da se je prenašalo v celo hišo – tudi lesena tla predsobe so škripala in vrata v veliko dnevno sobo so zacvilila, ko sem jih odprla, in vsa hiša je ječala, kot ječijo hiše v starih gotskih romanih Daphne de Maurier ali Charlotte Brönte . . . Morda je hiša vedela, kaj se je zgodilo – morda je pogrešala Leona, Leona Brodnika, svojega dosedanega lastnika? Je hiša čutila, da je prešla v roke drugega človeka; v moje roke, roke Danijele Brodnik, Leonove žene?

Veš, hiša, sem brezglasno izgovarjala, ko sem vstopila in hodila po dolgi predsobi proti glavnemu dnevnemu prostoru, saj Leon ni mrtev, najin Leon še živi, njegovo telo je in pije, srce mu bije in kri teče po žilah, brada mu raste, dolgi, sivi lasje mu štrlijo čez ušesa in se premikajo, če zapihajo sape – le njegov duh je nekam odšel. Mogoče se kdaj vrne? Mogoče se bo pa vrnil, o, hiša stara – čeprav je to malo verjetno, kot so rekli zdravniki?

Parket je škripal pod mojimi koraki . . . Stopala sem od okna do okna, odstirala težke zavese, odpirala okenska krila in težka lesena polkna, ki so zapirala hišo samo vase – nekaj dežja je zapršelo na preproge in parket, preden sem mu preprečila pot v notranjost, ko sem okna spet zaprla, zdaj seveda samo s stekli, tako da se je siva, deževna svetloba razlila po veliki sobi in osvetlila predmete, pohištvo in kamin, ki so bili do zdaj skriti po kotih teme. Koliko časa me ni bilo tukaj? Koliko časa ni stopila v hišo nobena noga? Pet, šest mesecev bo že. Kje sem vse bila v tem času? Doma, pri mami, v svoji domovini – kajti to, tu je tuja dežela, čeprav moji domači soseda – seveda, pri Leonu, v bolnici, na sodišču, pri odvetnikih in notarjih in – na policiji, da, mnogokrat tudi na policiji, saj je šlo sprva za policijsko zgodbo, za kriminalko, za grozljivko, za pravi pravcati thriller!

Zdaj sem se počasi umirila, nehala begati po sobi – in sem se ustavila ob velikem srednjem oknu. Tam, za oknom, zunaj, v sivini dežja, je bilo jezero; temno, globoko gorsko jezero, obdano s težkimi, kot svinec sivimi gorami, katerih stene so se na drugi strani jezera strmo spuščale v vodno gladino. Samo divje koze so znale plezati po teh stenah. Včasih sem jih opazovala z daljnogledom; kako spretno so se pomikale po ozkih policah in preskakovale nekaj metrov široke razpoke in prepade . . .

JEZERO. Jezero, črno in usodno jezero, ki bi me bilo skoraj ugonobilo . . . ne, saj ne morem kriviti samega jezera – bilo je samo del orodja ali orožja usode, ki me je skušala zgrabiti za vrat, pa si je sama porezala prste . . . O, Leon, čeprav sem te imela rada, moram priznati, da je kar prav, da si se znašel tam, kjer si zdaj – saj tak, kakršen si, nisi več smel hoditi po svetu, nisi več smel jemati deklet v svoj avto, jih voziti na izlete in večerje in se z njimi celo poročati – in jih voditi v to staro vilo, ki stoji na skali, tik nad jezerom, kjer je najbolj globoko . . .

Hodila sem po hiši in odpirala vrata v sobe. Hiša je imela spodaj tri

sobe in zgoraj štiri. V kuhinji sem vključila hladilnik, v katerem je bilo nekaj konzerv in zgnite zelenjave, ki sem jo morala vreči v smeti. Vključila sem centralno gretje, kajti hiša je bila dolgo zaprta, pa tudi zunaj je bilo hladno. Stene so dobile plesniv vonj. Hiša, v kateri nihče ne prebiva, hitro umira. Tudi srce, v katerem ni drugega človeka, umira hitreje . . . Leon, še si v mojem srcu, čutim pa, da odhajaš – da te kmalu ne bo več. Ostala mi bo samo tvoja hiša, tvoj avto, tvoj denar . . . in tedaj, vem, si bom morala najti drugega človeka, da si ga bom vsadila v srce. Tako se vrti svet, tako poteka življenje – ni več večnih ljubezni in počenih src – vse se mora gibati naprej, stopati moramo v prihodnost, ne hoditi po preteklosti in se zgubljati v njenih labirintih. Preteklost – da, to je zgodba, ki je bila. Prihodnost pa je življenje, ki teče dalje.

Saj moram biti pravzaprav vesela, da še imam življenje! Lahko ga ne bi imela več. Lahko bi ležala na dnu tega jezera, potapljaška obleka bi na meni počasi razpadala, jeklenke s kisikom bi zarjavele, ventili in cevi razpadli . . . razpadla bi tudi mreža, v katero sem se ujela, in nazadnje bi ležalo samo nekaj kosti na dnu jezera, šestdeset metrov globoko . . . Namesto tega pa imam zdaj premoženje, o katerem nisem nikoli sanjala. Ja, pripeljala bom sem prijatelje iz domovine; in mamo, no, mama je že bila na obisku, ko je bil še Leon tu, ko še slutila nisem, kaj se pripravlja – ali pa sem že slutila? Mi je tedaj že prirejal spiritistične seanse? Je že klical duhove? Je vzpostavljaj stik z duhom svoje prejšnje žene, ki se je utopila v tem jezeru – ali sem takrat, ko je bila mama tukaj, že sploh vedela za njegovo bivšo ženo Rebeko? Ne vem. Vsega se bom morala bolj natančno spomniti, razvrstiti po sosledju dogodkov in občutkov – tako, da bom imela za spomin, kajti nisem eden tistih ljudi, ki raje pozabljajo. Morda bom napisala zgodbo . . . res si želim napisati zgodbo, saj sem končno študirala literaturo in ne nazadnje, Leon Brodnik je bil v svoji deželi priznan pisatelj – Schriftsteller, kot se tukaj reče. Imel je za seboj nekaj uspešnic, ki so jih prodajali po vsem nemško govorečem področju – in tudi v angleščino so ga prevedli.

Nekaj želje po pisanju je v meni. Morda bom napisala zgodbo?

Vendar pa bom morala za zgodbo še vse dobro premisliti – narediti red v sami sebi. Brez reda ni pisanja, pa naj govorijo kar hočejo o neresnih, neurejenih ali zapitih pisateljih . . .

Iz spodnjih prostorov sem se potem preselila v zgornje. Do tja so vodile lesene stopnice s hrastovo ograjo, prekrite z glasove dušečo preprogo. Vendar so tudi te stopnice škripale; nekje globoko izpod preproge je prihajalo njihovo ječanje . . . Prej niso tako škripale, prej niso ječale – prej je stopalo dosti korakov po njih, njegovih, mojih, tistih, ki so bili tu pred menoj . . .

Vstopila sem v spalnico. To je bila velika soba, z velikimi, hrastovimi omarami, v katerih so bile obleke – moje in Rebekine. Tudi njegove. Stopala sem počasi ob stenah in odpirala drugo za drugo – kakšno bogastvo oblačil! Kakšna sreča za vsako žensko, ki bi to lahko imela! In ta ženska, ki ima vse to, sem jaz . . .

Jemala sem ven plašče, krila, bluze – v predalih je bilo spodnje perilo, vse čisto, vse dišeče po pralnem prašku. Ko je Leon odšel, je stara Hilda iz vasi vse pospravila za njim, vse očistila in oprala, vse njegovo, moje in – tudi Rebekino. Še vedno je imela Rebeka več – ker je bila dalj časa v hiši. Toda zdaj je tudi njeno – moje. Edina lastnica vsega sem jaz.

Stopila sem k oknu in ponovila vse, kar sem storila že spodaj – odprla okvire s steklom, odprla polkna, spustila noter nekaj kapljic dežja in vlažnega hladu – za hip sem se nagnila ven, ne meneč se za dež, in pogledala po jezeru. Njegova površina je bila siva, vsebina črna. Meglice so se leno valile po njem kot zaspane vile velikanke. Spomnila sem se rib. Postrvi, klani, platnice, ščuke . . . Koliko rib iz tega jezera sem pojedla! Rada sem jih jedla. Leon jih je sam pripravljal. Višnjevo kuhane postrvi – in belo vino – in svečniki s prižganimi svečami na mizi. Imel je stil, Leon. Stil, ni pa bil snob. Stil v njem je bil pristen. Vendar je na koncu vse skupaj pretiral. Njegov stil se je počasi spreminjal v obsedenost, v norost. Hotel je, da bi imeli stil tudi vsi okrog njega – njegove ženske, Rebeka, jaz . . . in da bi imela stil sama smrt, ki jo je vabil iz jezerskih globin. Preveč stila je bilo v njem, in tu se mu je zalomilo.

V kratkem trenutku, ko sem molela glavo čez rob okna, mi je dež zmočil lase. Okno sem zaprla. Otresla sem glavo, da so kapljice sfrčale na vse strani – kot kuža. Vendar mi je bila mokrota všeč. Počutila sem se kot vodna vila. Pomislila sem na to, da bi se slekla do golega in šla tekat okoli hiše po dežju; tekla bi navzdol po stopnicah, ki so vodile k jezeru, stekla bi na leseni pomolček, kjer smo imeli včasih privezan čoln, skakala bi po njem, da bi se upogibale deske, vpila bi in frfotala s premočenimi lasmi – dala bi se dežju, da me vso oblije, nastavila bi mu usta in ga pila . . .

Morda bom to kdaj res storila. Danes pa vsekakor ne – je prehladno. Tudi hiša je še vedno hladna, termoakumulacijske peči potrebujejo mnogo časa, da se ogrejejo, in še več, da začnejo oddajati resnično toploto. Zato sem si zaželela ognja v kaminu. Ognja, ki bi visoko plapolal, da bi iskre letele iz dimnika in se sprijemale z dežnimi kapljami v smrtne objeme . . . Ležati na topli preprogi ob kaminu in gledati v ogenj – in spet bi to rada počela gola . . . spet mi je to prišlo v misel. Kaj je z mano? Odgovor je skrit, ali ga lahko z lahkoto najdem? Da, z lahkoto ga lahko najdem.

Nocoj bi želela imeti ob sebi moškega . . . ne, ne več Leona. Tudi ne svojega Lenarta, fanta iz domače dežele, ki že nekaj let leži v grobu. Nekoga – tujega. Nekoga, ki ga ne bi poznala. Nekoga, ki bi prišel iz megle, iz dežja, iz jezera, z gorá . . . ki bi mu slekla mokra oblačila, ga umila v vroči vodi, ga namilila, odišavila, sfrotirala, napojila s črnim vinom in si ga vzela k sebi pred kamin, na to krvavordečo preprogo . . . Ne, pred mojim kaminom ni levje kože z levjo glavo, kot bi lahko kdo pričakoval. Rekla sem že, da Leon ni bil snob. Ni hodil v Afriko na Safari, ni se šel Hemingwaya – Leon je samo lovil ribe s palico, z brega tega jezera. Lepe ribe je ujel – in dobre so bile, pečene ali višnjevo kuhane, ob luči sveč!

Vrnila sem se v dnevno sobo. Žal, ob kaminu ni bilo nobenih drv, nobenih trsak ali dračja, da bi z njim lahko zakurila. Zaboje za kurjavo je bil prazen. Na to tedaj, ko se je vse dogajalo, pravzaprav, ko se je nehalo dogajati in smo vsi odhajali, nisem mislila. Niti Hilda ni mislila. Niti stari gozdar Frenk, ki je nekoč pazil na hišo, kadar Leona dalj časa ni bilo doma.

Prav ob spoznanju, da ni drv, sem se zavedela, da sem sama – popolnoma sama. In to spoznanje me je v trenutku naredilo utrujeno. Do tega hipa nisem bila utrujena, kljub dolgi vožnji, ki je bila za menoj. Do tega trenutka se mi je zdelo, da je vse pred menoj, da me čakajo veličastne reči, da sem postala gospodarica vsega – in premoženja in sama sebe. In vse to sem bila res – hkrati pa sem bila res tudi popolnoma sama. V veliki hiši, v dežju, ki zunaj briše dan . . .

Sedla sem za mizo in si prižgala cigareto – prvo, odkar sem stopila v prazno vilo. Roka se mi je tresla. Vsrkala sem nekaj globokih vdihov dima. Še nekaj je manjkalo. Vstala sem, stopila k sobnemu bifeju, odprla omarico in se zastarmela v steklenice. Zdaj lahko postanem alkoholik, sem si rekla. Če začnem prazniti vse te steklenice, sem lahko tukaj teden, dva, tri tedne – ne da bi mi bilo treba kamorkoli oditi. Pila bi viskije, martinije, rume, napoleone, mastike, tequile . . . in če bi šla v klet, bi tam našla polne police ležečih steklenic vina, belega in črnega in rdečega, gostega in redkega, suhega in sladkega, težkega in lahkega . . .

Natočila sem si martinija v čašo in sedla spet k mizi. Ob misli na klet so prišle še druge misli, v katerih se je začela hiša šibiti – dobila je več prostorov, namreč spodnje prostore, ki so bili pod mano, pod tlemi, pod zemljo – klet, drvarnico in čolnarno. Čolnarna je imela seveda neposreden izhod na jezero. V njej je bil čoln. Lesen čoln na vesla, kakršne vsi uporabljajo na jezeru. In v čolnarni je bila tudi nekakšna delavnica, skladišče, ropotarnica – z Leonovimi hobiji. Tu so bile velike nagačene ribe, nagačeni ptiči, kompresor za polnjenje jeklenk, plavuti, maske, podvodne obleke . . .

S silo sem pregnala čolnarno iz misli. Vrnila sem se v drvarnico. Tam so drva in edina možnost, da si naredim ogenj, je, da grem sama ponje. Vendar mi je bilo čudno neprijetno ob misli, da se bom morala spustiti pod površino tal, na katerih sem bila tisti trenutek. Tako kot bi se bala spusta iz zavesti v podzavest. Kleti so podzavest hiš. V kletih se dogajajo grozodejstva – posilstva in umori. V kletih skrivajo ujetnike. V kletih mučijo ljudi. Kleti so temne in vlažne, tudi v lepih hišah. V kletih vladata mrak in tesnoba . . .

Toda v kletih so tudi jabolka in krompir. V kletih so stare otroške igrače in zaboje s cunjami. So kosilnice, bicikli in samokolnice. V kletih so dobra vina in s stropov visijo slanina in pršuti – torej kleti le niso tako grozne.

Tudi v podzavesti niso samo groze – ampak tudi lepi spomini, ki se jih v zgornjih prostorih vedno ne zavedamo.

V klet so vodile stopnice, ki so se začele v predsobi takoj ob vhodu v hišo. Druga vrata vanjo so vodila od zunaj, kajti hiša je bila zgrajena v hrib,

tako da je bila klet z ene strani klet, z druge pa prizemlje. Vanjo si prišel tudi iz čolnarne, in seveda si prišel tudi v čolnarno iz kleti. Hiša je bila, skratka, polna zapletenih hodnikov in vrat, ki so vse skupaj povezovala in zapletala. Bila je tako zapletena, kot so zapleteni hodniki, ki povezujejo naše zavesti in podzavesti – in menda tudi nad-zavesti – med seboj.

In če kdo zdajle lahko o tem upravičeno razmišlja – sem to jaz.

Jaz, ki sem se srečno izmotala iz teh zapletenih hodnikov.

Jaz, ki mislim, da zdaj še kako dobro poznam hodnike in vrata, ki vodijo iz enega v drugega. Tudi iz življenja v smrt – kot iz zraka v vodo. Kot s površine jezera – nekam globoko pod površino – k dnu.

Prižgala sem luč na stopnišču, ki je vodilo v klet. Ne vem zakaj v vse kleti dajejo vedno najslabše žarnice, ki dajejo najmanj svetlobe. Tudi v tej kleti so žarnice komaj brlele, čeprav je bila hiša mogočna in dragocena.

Takoj sem sklenila, da bom v naslednjih dneh vse žarnice v kleti zamenjala za močnejše. Ne bom se več plazila po teh stopniških napol v temi.

Počasi sem stopala dol.

Tu so bile stene debele in s treh strani jih je stiskal hrib. Zato je šum dežja skoraj izginil in z vsakim korakom bolj sem se pogrezala v tišino.

Med kletjo in jezerom je bila še čolnarna, tako da tudi z jezerske strani ni bilo ničesar slišati.

Prišla sem do dna. Velika drvarnica je bila polna drv, naloženih ob stenah. Tam je bila tudi košara, s katero smo nosili drva gor. Bilo je dosti drv, pa tudi velikih klad, ki smo jih polagali na ogenj, kadar smo hoteli, da dolgo gori, ne da bi morali nanj nalagati. Kadar sva imela z Leonom družbo – kar je bilo redko – in kadar sva preživela noč ob kaminu, na krvavordeči preprogi, ob svečah in črnem vinu . . . Tam sva pila in se ljubila, medtem ko so klade prasketaje izgorevale in se selile iz kamina v nebo v obliki isker in dima . . .

Preden sem začela nabirati polena v košaro, sem se zastrmela v vrata čolnarne.

Zaželela sem si stopiti v čolnarno.

Hkrati me je bilo tega strah.

Ne, nisem mislila, da bi bilo v njej kaj groznega – da bi me za vrati čakal morilec s sekiro ali jezerska pošast ali kaj takega. Tudi svetlobe slabotne žarnice se nisem bala. Kaj me je torej strašilo? Jezero, ki je pljusvalo pod vrati noter? Podvodne obleke, ki so visele s kljuk kot obešenci? Kompresor, ki je kot speč buldog ležal v kotu? Ribiške palice, visoki ribiški škornji – morda mreža?

Ne, mreže ni bilo več v čolnarni, to sem vedela. Mreža je trohnela na dnu jezera.

O, ta grozna mreža, ta jezerska pošast! In še – o, ta dobra mreža, ta mreža, ki mi je prinesla bogastvo!

Odprla sem vrata v čolnarno in vstopila. Žarnica je motno osvetljevala čoln, poln vode, obleke na klinih, palice, kompresor, nagačene ribe in ptiče, Leonovo delovno mizo, omare in vitrine s preparati za preparacijo

živali . . . vsak predmet je imel svojo dvakrat večjo senco. Izpod velikih vrat, ki so vodila na jezero, je prihajal šum dežja, ki je tolkel po jezerski gladini, in megla, kot bi pred vrati podvodni mož kuril svoj mokri kres. Zazdelo se mi je, da jezero steguje svoje črne roke noter. Voda pod čolnom je vzvalovila, razburil jo je prepih, ki je nastal zaradi odprtih vrat v klet – in megla je pospešeno zakipela, kot mleko, ki gre čez . . . v tistem trenutku so se vrata v klet s treskom zaprla. Hkrati je ena od črnih potapljaških oblek padla s kljuke in se sesedla na tla, kot človek, ki je stoje umrl.

Kriknila sem.

Planila sem k vratom in jih odprla. Nič se ni zataknilo, nič ni bilo narobe – vrata so se odprla skoraj sama od sebe. Edina senca, ki je poskočila na zidu, je bila moja lastna, ko sem se pognala skozi vrata. Skoraj sem padla čez košaro za drva. Vrata v čolnarno so se spet sama od sebe zaprla. Prepih je bil prekinjen. Jezero je ostalo onkraj vrat.

Pustila sem košaro in drva in stekla po stopnicah navzgor. Srce me je davilo v grlu. Vrata v klet sem zaloputnila in zaklenila, kot da sem s tem tistemu, kar naj bi prišlo za mano, preprečila, da pride. Šla sem v spodnjo veliko sobo in prižgala novo cigareto. Spila sem kozarec martinija do konca. Pogledala sem v mrtvi kamin, lepo očiščen, kot da v njem še nikoli ni gorel noben ogenj. Brez ognja sem tudi sama mrtva, sem pomislila.

In tudi to sem pomislila – da sem kljub vsemu samo ženska.

Zato sem šla potem iz hiše ven, zaklenila vrata in sedla nazaj v avtomobil. Medtem se je zmračilo. Vžgala sem motor in vključila brisalce ter žaromete. Hiša je stala pred mano kot trdnjava, ki mi je ni uspelo osvojiti. Opazila sem, da sem v sobi in v predsobi pozabila ugasniti luči. Nič zato, naj gorijo. Kajti ta hip sem sicer odhajala, samo ne daleč in ne za dolgo.

Nikakor ne bom pustila hiše, da ostane neosvojena. Bila sem samo poraženka prve bitke – vojne pa ne.

Tako; odpeljala sem se v vas. Pravzaprav ni bila vas, ampak skoraj trg. Ime mu je bilo Obersulzbach – kakih dva tisoč ljudi, pošta, šola, policija, gasilci, cerkev, župnišče, mestna hiša in štiri gostilne z imeni, da ne bi mogla biti bolj avstrijska, kot so bila; Pri Kroni, Pri belem konjiču, Pri pošti in Pri treh goseh. No, samo ta, zadnja je imela nekako originalno ime, pa tudi ne povsem – poznala sem tudi gostilno Pri dveh goseh in gostilno Pri Gosi – v nekih drugih krajih te iste dežele.

Ustavila sem Pri kroni. To je bila v Obersulzbachu kronska gostilna. Ugledni ljudje trga so zahajali h Kroni. Točili so dobro pivo in postregli s klobasami, pečenko in zeljem. Tu bom večerjala in se napila piva; pivo pomirja in večerje doma nimam. Žal sem zamudila trgovine, bile so že zaprte. Jutri si moram nakupiti hrane za v hladilnik. Jutri začnem normalno življenje v vili Čira-Čara ob Obersulzbaškem jezeru. Brž ko bodo v hladilniku meso in zelenjava, mleko in jogurt, sir in skuta – bo zavladalo v hiši

normalno življenje. Uredila bom svoje posle, pisala pisma in – morda zgodbo.

In ko bo vse popolnoma normalno, bom šla s čolnom na jezero – in potem se bom nekega dne oblekla v gumijasto obleko, si nadela jeklenke s kisikom na hrbet in se potopila v jezero, da spet vidim klene in zlatouščice in ščuke in – tiste črne globine . . .

Ko sem stopila v gostinsko sobo, so vsi gostje v njej obrnili svoje rdeče pivske obraze proti meni; tako je v vseh podeželskih gostilnah. Nekateri so me poznali in so narahlo pokimali v pozdrav. Poznala sem poštarja, trgovca z živili, pastorka, ki je bil velik pivski kljukec – in gozdarja Frenka, ki je včasih čuval Leonovo vilo. Sedla sem k majhni, prazni mizi ob kmečki peči, ki je bila pripravljena samo za dva. Obrazi so se spet obrnili drug k drugemu, zelo dobro pa sem čutila, da sem jim v mislih – menda so tisti, ki so govorili potihoma, govorili o meni.

Leonova in moja zgodba je bila vsem znana. To se pravi, znani so bili njeni rezultati, ne pa tudi jedro vsebine. Za te večinoma zabite avstrijske kmečke buče je bila moja in Leonova stvar velika skrivnost, naravnost misterij, in v njem so se opredeljevali eni tako, drugi drugače; eni proti meni, drugi proti Leonu. Jaz se v njihove blodnjake sklepov nisem spuščala.

Edino Frenk mi je bil blizu – kot je pač blizu nekemu oskrbniku hiše in dolgoletni možev znanec.

Velika Gerta, ali kot sem jo sama imenovala, Brumhilda, oštirka, v zelenem telovniku z okroglimi, zlatimi gumbi, ki so komaj zdržali pritisk ogromnih joškov, in v množici nabranih, širokih kril, ki so plavala okoli nje kot labodi, je prišla k moji mizi in mi podala roko z izbranimi izrazi gostoljubja in veselja nad tem, da me po tolikem času spet vidi. Na kratko sva poklepetali; in preden je sprejela moje naročilo za večerjo, je seveda zaključila klepet z obveznim »res, strašno je to, kar se je zgodilo našemu ubogemu Leonu.«

Ni rekla, kako upa, da bo Leon kmalu prišel nazaj.

Vsi so vedeli, da ga ne bo nazaj, čeprav ni mrtev.

Vsi so tudi vedeli, da so se v knjigarnah po vsej deželi pojavile nove naklade Leonovih knjig.

Moja kupčija je dobro cvetela. Vse tantieme od knjig so bile moje.

In vendar sem pomislila, tudi med večerjo, ko sem jo zalivala s pivom iz vrčka – oj, ubogi moj Leon – zakaj se ti je tako dogodilo? Jaz tega nisem želela. Saj si niti v sanjah nisem mogla misliti, da se lahko kaj takega zgodi. Bil si zdrav, zabaven, originalen moški zgodnjih petdesetih let – moški s stilom, ki me je tako osvojil . . . in ko si me popeljal v globine gorskega jezera, je bilo to zame, kot bi me peljal v veselje ali v nove, skrivnostne svetove – zakaj se je potem tako obrnilo? Samo bogovi vejo, če so – bogovi, ki tičijo v naših osnovnih celicah, v tistem, čemur se reče geni in kromosomi, ali pa z drugo besedo – v naši usodi, ki nam je zapisana v nekem gromozanskem računskem stroju . . .

Ob koncu večerje je prisedel k moji mizi gozdar Frenk. Naročila sem pivo tudi zanj. Pila sem že iz tretjega vrčka, ne da bi bila mislila na težo, ki jo pitje piva lahko poveča. Nisem se še bala za svojo postavo. Moja postava je bila popolna stvar, narejena brez napake, po meri moje mladosti in lepote. Včasih se tega nisem tako zavedala – ko sem bila še doma, ko sem študirala književnost na domači univerzi, stanovala v študentskem naselju in pozneje pri tečni gospodinji, ki mi je očitala vsako žarnico, ki sem jo prižgala – in hodila ob koncu tedna k mami v provincialno mesto na severu. Tedaj sem imela celo komplekse, kot vsaka mladoletnica – in mladoletnice smo vse ženske tja do petindvajsetega leta. Mislila sem, da imam premajhne joške in preveliko rit. Kasnejše spoznavanje teles moških in žensk me je prepričalo, da je na meni vse skladno, kolikor le more biti na ženski, ki ni kip, ampak ženska iz mesa in krvi. Saj ne da bi pri tem spoznavanju pretiravala – vsega je bilo ravno prav. Prva ljubezen in prvi seks; potem dolgo nič. Po tem dolgem niču druga ljubezen in drugi seks, boljši in daljši od prvega. Potem nič nič – kar naravnost v tretjo zgodbo mojega življenja – ki jo je predstavljal Lenart. Lenart, lepi, črnolasi študent z motorjem. Bila je doba, ko so vsi, ki so imeli dobro situirane starše, imeli motorje. Lenart je imel hondo z osemsto kubiki. Oba v usnju in rdečih čeladah sva divjala s hondo po deželi sem in tja; dokler ni šel neke noči Lenart divjat sam in ni prišel več nazaj. Pokopali so ga v njegovem domačem kraju, daleč od mojega in daleč od najinega skupnega mesta, kjer sva študirala.

Še preden sem vse skupaj prebolela, je prišel Leon Brodnik. Ustavil je prav tisti mercedes, ki zdaj stoji pred gostilno Pri Kroni, ob robu ceste, na kateri sem štopala domov, k mami. Mnogo se zgodi, ko štopajo mlada dekleta, redko pa se zgodi toliko in tako, kot se je meni. Iz navadnega, popolnoma vsakdanjega študentskega avtostopa . . .

»Frenk, bi vas lahko nekaj prosila?« sem rekla Frenku potem, ko sva spregovorila nekaj žalostnih besed o Leonu in ko se je gladina piva v vrčkih znižala skoraj do dna. Frenk je rekel;

»Aber natürlich!«

»Prosim vas, da greste z menoj domov. Hiša je hladna, čeprav sem prižgala električne peči – rada bi zakurila v kaminu, pa ni drv. Sama sem, ni mi prijetno hoditi v klet . . .«

Razumel me je in pristal. Sam je stanoval na kmetiji na robu gozda, kakih pet kilometrov naprej od mene. Zunaj je imel svojega starega hrošča, s katerim se je vozil že skoraj dvajset let. Z njim mi je sledil do vile. Šele zdaj sem odprla prtljažnik svojega avtomobila in z njegovo pomočjo odnesla prtljago v hišo. Potem je šel v klet in prinesel drva in klade. Zakuril je v kaminu, medtem sem skuhala čaj za oba.

»Rada bi, da bi mi uredili čoln,« sem rekla, ko sva pila čaj, »poln je vode.«

»Vas ni strah jezera?« je vprašal. Bil je kmet in gozdar, a med drugimi obersulzbaškimi buteljni pravi intelektuallec.

»Me je,« sem odgovorila, »ampak mislim ga premagati.«

Precej časa me je opazoval izpod ščetinastih gorjanskih obrvi in vlekel iz svoje porcelanaste pipe. Včasih mi je dal, da sem potegnila iz nje. Tudi zdaj sem si zaželela tega – pa ni bil pravi trenutek.

»Ni ga treba preveč premagovati,« je rekel potem, »nekaj naj ga vseeno ostane.«

»Česa? Strahu?« sem vprašala presenečeno.

»Strahu, ja. Da ne boste rinili v jezero,« je rekel.

»Ne, držala se bom čolna,« sem odgovorila. V njegovem nasvetu je bilo nekaj humorja, ki mi je prišel prav.

Njegov obisk je iz težkega večera naredil nekaj lažjega. Ko je odšel, je v kaminu gorel mogočen ogenj in ob njem nisem bila več tako sama.

Nekako bom zdržala prve dni in tedne, sem si rekla.

Pravzaprav sem premožna gospa!

Spala sem na divanu, blizu ognja, ob glasbi iz glasbenega stolpa, ki je sam obračal kasete, tako da se je ponavljala vso noč, ne da bi se bila ustavila. Vendar sem slišala le prvo polovico prve strani – potem sem zaspala z božjo pomočjo piva, ki sem ga popila Pri Kroni.

Zbudila sem se ob osmih zjutraj. Ogenj v kaminu je sicer ugasnil, vendar je bila soba zdaj topla, ker jo je grela električna peč. Izmotala sem se iz odeje, s katero sem bila pokrita, in stopila k oknu. Nič ni bilo oblačenja – spala sem oblečena. To se mi že dolgo ni zgodilo. Čutila sem močno potrebo po umivanju, po tuširanju, po topli vodi, dišečih milih in mehkih brisačah.

Toda prej sem se morala ponovno spogledati z resničnostjo, ki me je obdajala in ki je bila tako – moja.

Počasi je prihajalo do mene. Noč je odstirala z mene svoje pajčolane pozabe. Včerajšnji dan in večer in noč so prišli za mano. Spomnila sem se megle, ki je vdirla v čolnarno izpod vrat . . . zakaj sem se spomnila najprej ravno tega? Zakaj, pač? No, sem si rekla, nekaj mora priti prav. Če je prišla najprej megla – prav, pa naj bo megla. In kaj je zunaj – danes?

Ni deževalo v curkih kot včeraj. Morda sploh ni več deževalo, tega z okna nisem mogla presoditi, vsekakor pa je bilo vlažno, megleno, sivo. Prekleta – sem zaklela – zakaj ne more biti sonca? Kako bi mi bilo laže, če bi sijalo sonce!

Zbirala sem se. V petih minutah – mislim, da jih je bilo pet – sem zbrala vse svoje koščke. Vedela sem, da ni v hiši nobene hrane, niti koščka kruha ne. Torej moram v vas.

Po nekaj letih sem se tudi prvič odločila, da bom prhanje odložila na pozneje. Ostala sem v obleki, v kateri sem prišla in v kateri sem spala. Pa taka gospa! Počutila sem se bolj tabornico kot gospo.

Odpeljala sem se v Obersulzbach.

Trgovine so bile odprte. Stari Obersulzbach je živel svoje dopoldansko življenje. Pred pošto je stal rumeni poštni avto z znamenjem poštnega roga na vratih. Trгоvec z živili je obešal salame na stojalo pred vrati trgovine. Pekarski avto je pripeljal svež kruh. Vse je vrvelo v svojem majhnem, avstrijskem podeželskem življenju. Samo gostilne so bile ob tej uri še prazne. Tukaj gredo ljudje najprej delat, šele potem pridejo v gostilno. Pri nas je obratno – najprej grejo vsi v gostilno, če pa kaj časa ostane, ga porabijo še za delo. V naših mestih so bifeji že navsezgodaj zjutraj polni dedcev, ki se za šanki nalivajo z vinjaki, pivom in špricarji. In tako vse dopoldne. Šele popoldne se bifeji nekoliko izpraznijo – tedaj grejo delovni ljudje domov, kajti služba je minila. Po peti uri pa je spet vse polno – zares, zakaj?

Nekaj ur sem se potikala po maloštevilnih ulicah Obersulzbacha. Avto sem parkirala v središču, pred Krono, tako da sem lahko vrečke z nakupi sproti nosila vanj. Nakupila sem dovolj hrane za nekaj dni. Kupila sem stovatne žarnice, da jih bom privila v luči v kleti in čolnarni. Kupila sem si dežni plašč, da bi se z njim branila pred dežjem, ne da bi zaradi dežnika zgubila gibčnost in prostost obeh rok. Nisem si mogla kaj, da se ne bi bila ustavila v butiku gospe Schoenner in kupila bluzo z netopirskimi rokavi in oprijete črne hlače, ki so segale do gležnjev, kar je bilo tedaj moderno – da so bile hlače malo prekratke. Vse nakupe sem plačala s kreditno kartico – denar v gotovini sem uporabila samo za gostilno, časopise, cigarete, avtoceste in take stvari . . . ni mi bilo treba paziti na to, koliko potrošim. Seveda pa se nisem prepustila nebrzdanemu zapravljanju – popolni nakupovalni strasti. Leta odrekanja, samotnega življenja z mamom ob njeni pokojnini, študentskega stiskanja in skromnosti, brez katere tedaj ni šlo, so opravila svoje pri moji samovzgoji. Vedela sem, da so v vsem neke mere – tudi pri denarju, ki mi je bil zdaj na razpolago. Kajti Leon vendar ni bil Rockefeller ali Onassis. Uspešen pisatelj nemško govorečega področja je bil, z nekaj skoki v druga jezikovna področja – a samo to.

Ob misli na Leona sem na koncu svojega potovanja po Obersulzbachu stopila še v knjigarno. Njen lastnik je bil Leonov dober prijatelj, stari profesor Trofenik, moj rojak, ki je v prvih časih po vojni prišel sem, da se je izognil komunizmu. Prišel je z eno aktovko in prenosnim pisalnim strojem, zdaj pa je bil lastnik več knjigarn, založbe, hiše ob Obersulzbaškem jezeru . . . bil je majhen in s črnimi brki in črnimi, živahnimi očmi je spominjal na Turka. Nikoli se ni poročil, pač pa je živel s svojo gospodinjo, bila je vedno ista gospodinja, ki ga je sprejela pod streho, ko je prišel prvič. Podal mi je roko čez kup knjig:

»Vrnila si se. Za nekaj dni ali za zmerom?« je rekel.

»Tega ne vem. Prav gotovo pa za dlje časa,« sem odgovorila.

»Pa ne, da misliš stanovati ob jezeru?«

»Ja. Kje pa naj stanujem?« sem rekla začudeno.

»Pogumna si pa res,« je rekel.

»Misliš, da bo treba za to pogum?« sem vprašala.

»Ne vem. Hiša je samo hiša; stene, strešniki, pohištvo, elektrika . . . ampak hiše imajo tudi preteklost.«

»Ta preteklost je v nas, ne v hišah. Priznam pa, da sem se snoči v njej čudno počutila.«

»Če me kdaj povabiš na večerjo, bom takoj prišel,« je rekel stari šarmer. Zasmejala sem se. Hkrati sem na polici za profesorjevim hrbtom zagledala hrbtne strani nekaj izvodov Leonove knjige, ki je imela kratek naslov Jezero. Profesor je opazil, kam gledam.

»Dobil sem novo izdajo iz Münchna,« je rekel, kot da se opravičuje.

»Služiš na račun starega, izginulega prijatelja,« sem rekla v šali.

»Ne jaz – ti!« je odgovoril.

Ko sem se malo pozneje peljala proti jezeru in v daljavi zagledala svojo hišo, sem se vprašala: Bom res lahko živela tukaj? Bom lahko živela med temi Avstrijci, ki niso moja kri, kri mojega naroda? Res, do meje je bilo vsega dve uri z avtomobilom. Toda nenadoma se mi je zazdelo, da je to velika razdalja. Na tako razdaljo ne moreš živeti s svojimi ljudmi. Da, Trofenik je moj človek, moja kri, kri mojega naroda, toda on je edini – in čeprav sem ga spoštovala, je bil le samo star mož, ki mi ne bi mogel nuditi dosti – zmerom bo samo star prijatelj, pri katerem kupujem knjige in ki bo včasih prišel na večerjo, na kozarec vina iz Leonove kleti – kajti to vino je profesor zelo cenil, in kadar se ga je lotil, se ga je pošteno. Tako pošteno, da sem ga morala jaz voziti domov, ali pa smo mu poklicali taksi.

Pred hišo sem ustavila in ugasnila motor. Tedaj se mi je utrnilo, menda prvič: bi hišo prodala in se vrnila domov?

Ali bi si raje pripeljala vanjo košček svojega naroda? To bi bilo vsekakor mogoče; obiskali me bojo prijatelji in prijateljice, lahko bojo pri meni preživeli počitnice, kakšne praznike, prirejali bomo žure, se kopali, veslali, se napili, šli v obersulzbaške gostilne – toda potem bojo spet odšli. Tudi mama bo prišla – a tu ne bo nikoli ostala. Že ko je prihajala k nama na obiske, ni zdržala več kot tri dni. Bila je pretrdno zakoreninjena v svojem malem mestu.

Nisem mogla drugega kot vzdihniti in pustiti, da čas teče in prinese, kar se je namenil prinesiti.

Vzela sem vrečke iz vozila in šla v hišo.

Okopala sem se, zajtrkovala, napolnila hladilnik.

Potem sem obsedela za mizo pri velikem oknu, s čašo martinija pred sabo in s cigareto v roki.

Bila sem sama.

Le jezero je bilo z mano – zunaj, za oknom, je tičalo v svoji veliki gorski skodeli, črno in globoko.

Obšla me je komaj zaznavna misel, da si ga želim.

Da si želim v jezero.

Ob misli na jezero sem se vzburla. Položila sem cigareto na rob pepelnika in si potisnila roki globoko med stegna. Močno sem jih stisnila. Srce mi je nenadoma začelo burno razbijati. Začutila sem ga v obeh dojkah, v trebuhu, v pički. Oblil me je znoj, postala sem vlažna. Zaprla sem oči in v tisti utripajoči temi znotraj vek je nastala prava zmešnjava – dokler se leteče slike niso umirile v eno samo, v jezero, iz katerega se dviga velik falos, velik moški tič, velik, štrleč, nabrekel, grčav goban. Iz prsi se mi je izvil stok. Komaj sem se zavedala, kaj se z mano dogaja, kot da se bom onesvestila – kot da me obliva jezero, me stiska vase, me grabi in požira . . . Po stegnih so mi polzele kaplje . . . čez nekaj trenutkov – ali minut – v katerih mi je telo trzalo, kot da ga stresa elektrika – me je jezero dokončno zagrnilo, velik falos je zlezel vame in me napolnil, kot slap napolni tolmun, v katerega se zliva in slike znotraj mojih vek so ponovno zbežljale, kot da bi se začel nekakšen film prehitro vrteti – in potem se je vse razlilo in prestopilo bregove in me potopilo – v vrhunec, kakršnega že dolgo nisem doživela . . .

Ko sem spet prijela cigareto, ki še ni dogorela, se mi je vlažna roka tresla, kot da sem z največjim naporom pravkar preplezala mogočno steno, ki se dviga iz jezera na drugi strani . . .

Hvaležno sem strmela v jezero. Nisem bila sama . . .

Zvečer sem ob tihi glasbi s kasetofona in ob pokljanju ognja v kaminu sedela pri mizi ob oknu, za katerim je jezero izginjalo v trdo noč, z odprtim zvezkom in kemičnim svinčnikom pred sabo.

Zdelo se mi je, da je prišel čas, ko moram nekaj napisati.

Vzela sem svinčnik v roko in začela gristi njegovo konico, tako kot smo jih nekoč grizli v šoli.

Kaj naj napišem? Kaj sploh HOČEM napisati?

Leon je zmerom govoril, da je najpomembnejša prva beseda. Za njo prvi stavek. Za stavkom prva stran. Potem gre naprej samo od sebe.

Nobene prve besede nisem našla. Vsaj zelo dolgo ne. Potem sem iznenada napisala na prvo stran zvezka – besedo »oče«.

Torej »oče« . . . Zakaj?

Bil je prvi moški, ki sem ga poznala.

Vse ženske ljubezni se začnejo z očetom.

Napisala sem:

»Oče. V sivem plašču, s klobukom na glavi. V roki je držal kovček. Koliko sem bila stara? Petnajst let. Torej je od tega deset let. Oče. Odhajal je. Mama. Sedela je na postelji in jokala. Na očesu je imela modrico. Naredil ji jo je oče, prejšnji večer. Udaril jo je v kopalnici, mama se je zgrudila na tla, za hip nezavestna – skočila sem mednju, potegnila očeta stran, da je ne bi še enkrat udaril, pa je skoraj udaril mene . . .

Napačen vtis, da je bil oče nasilen. Pozneje, tisti večer, sem videla solze v njegovih očeh. Skrušeno je sedel na kavču, buljil v televizor in imel – solze v očeh. Vedela sem, da mu je žal udarca, ki ga je dal mami. Skoraj

da sem bila na njegovi strani v tem dvoboju, ki je divjal med njima zadnja leta – od mojega dvanajstega leta naprej. Tedaj sem mu skuhala kavo in jo prinesla predenj. Objel me je in rekel: »Danijela, če bom odšel, me ne boš pozabila?«

»Saj ne boš odšel,« sem odgovorila.

Toda šel je že naslednji dan, ponoči, kmalu po tistem udarcu. Vzel je svoje stvari, kolikor jih je šlo v kovček, in šel spat v hotel. Nekaj dni je bil v hotelu, potem je odšel v Ljubljano. Leto dni je bil v Ljubljani, tam sva se redno sestajala, medtem ko je tekel na sodišču postopek za ločitev. Ko je leto minilo, in je bila razveza mimo, je odšel na tuje. Bil je inženir za ceste in je delal v Iraku. Tam je tudi umrl. Ne zaradi vojne, ampak zaradi lova. Ponesreči ga je ubil kolega zdravnik, ko so s šmajserji streljali na divje svinje.

Tako je mama nekako postala vdova in jaz sirota, čeprav nismo bili več družina.«

Prebrala sem, kar sem napisala. Ne, to že ni literatura. To so gole besede, ki opisujejo neko preteklost, neki davni potek stvari.

Potem sem napisala:

»Jadran. Ne morje, ampak ime. Majhen, manjši od mene, a hudokurčen. Edini v razredu, ki je že imel spolne stike z dekleti pred maturo. Nikoli pa nisem pomislila, da bi jih lahko imel z mano. Potem pa je prišla tako imenovana valeta. Prvič se je ves razred skupaj napil. Doslej so pili samo nekateri posamezni fantje iz razreda. Spila sem tričetr litra vina. Ponoči smo se s taksijem odpeljali v oddaljeno predmestje, kjer je v veliki stari vili stanovala sošolka, hči ravnatelja naše šole. Bili smo štirje, dva nakresana para, in ne vem, zakaj je meni pripadal prav Jadran – a tako se je zgodilo. Marjeta, ravnateljeva hči, naju je dala spat v svojo sobo, sama pa je nekam odšla z Valantom – še zdaj se ne spomnim, kako je bilo temu Valantu ime, zmerom smo ga klicali po priimku – morda zato, ker je spominjal na princa Valianta?

Jadran me je valjal po postelji kot testo, iz katerega naj bi naredil kruh. Popil je petnajst vrčev piva, pa ni bil niti najmanj zaspan. Rekel mi je, da imam preveliko rit; da sem sicer čisto v redu, le rit je malo prevelika. To sem takrat vedela, pravzaprav mislila sem, da je to res. Vprašala sem ga, kaj naj naredim, da se to popravi. Moraš si nabaviti polivinilaste spodnje hlačke, da se ti bo od znojenja rit izcedila, je rekel. Baletke nosijo polivinilaste hlačke, da se jim riti cedijo. Medtem ko je to govoril, ga je že porival vame. Zmerom sem mislila, da me bo bolelo, ko mi bo nekdo trgal krancelj – pa me ni. Le rjuha je bila krvava. Spomnim se, o, še se spomnim – da me je strašno žgečkalo, da sem se celo nekaj časa smejala, dokler nisem odkrila, da se smejem histerično. Praskala sem ga po hrbtu, kot da ga orjem s plugom. Rekel je, da sem divja pička, vendar da mi tega ni treba dokazovati s praskanjem. Prvič mi ni prišlo. Morda bi mi, če bi on še malo zdržal – pa je zdržal dolgo, ker je bil pijan, skoraj uro: Bila sem mrtvo utrujena, takoj sem zaspala.

Celo poletje in ves prvi semester študija sva hodila. Da bi mu ustregla in si zmanjšala rit, mi je prijateljica, ki je hodila v tujino, prinesla polivinilaste hlačke, ki sem jih nosila ves čas, ko sem bila z njim – vendar mislim, da je rit ostala takšna, kot je bila, to se pravi, okrogla, lepa, krasna in prav nič prevelika. Že po mesecu dni mi je te prve hlačke v neki nočni bitki strgal, da je potem polizal znoj, ki se je pretakal po moji koži pod njimi in morala sem nabaviti nove – in tako še večkrat.

Potem je prišel čas dolgega ničā. Dve leti brez vsega. Na seks so me spominjale samo shujševalne hlačke.«

Zakaj sem vse to pisala? Sem delala obračun sama s seboj? Sem pisala zato, da bi se skrila? In komu naj bi se skrila?

Morda jezeru, ki zunaj v temi prihuljeno preži name?

In če ne jezeru, potem sebi sami? Se rešujem pred svojo čudno, bogato samoto?

Mogoče rešujem svojo seksualno nepotešenost z obujanjem spominov na stare ljubezni, na stara seksanja?

Pa saj me je jezero danes potešilo . . . in potem se je skrilo v temo. Jaz pa se skrivam v zvezek, v katerega pišem spomine. In ker to pišem, moram priti tudi do Lenarta. Tako zdaj napišem:

»Lenart.«

In potem dolgo čakam. Za to besedo ne pride nič. Zakaj?

Potem le napišem:

»Lenart. Smrt.«

In za »smrtjo« spet nič.

Seveda – po smrti ni ničesar več. Zato o Lenartu ne morem ničesar napisati. Za Lenartom je vse zbrisano. Z njim ni nobenega seksa več. Ne morem pisati o ljubezni – in s tem tudi o seksu – v zvezi z mrtvim človekom. Lenart niti ni več mrtev človek – Lenart je kup prsti, črvov, podzemskih glist in koščic v nekem trohnečem lesenem zaboju. Nad njim je kamnit križ z imeni in letnicami – kako malo, premalo je ostalo . . .

Pač pa je Leon še živ.

»Leon« – to lahko napišem. Zdaj bo moralo steči po tem papirju. Ali bi morda morala tipkati na pisalni stroj? Zgoraj, v Leonovi sobi je njegov pisalni stroj. Tudi tipkati znam, kako žena pisatelja ne bi znala tipkati?

Toda zdi se mi, da bi bilo tipkanje preglasno. Tipkanje bi streljalo v to tišino, kot so streljali šmajserji v divje svinje v Iraku. Zato ne bom tipkala. Da ne zbudim jezera, ki tu spodaj, pod mano, spi! Da ne zbudim duhov, kot jih je hotel prebujati Leon . . .

»Leon je pogasil vse luči v veliki dnevni sobi, pustil je samo dve majhni lučki na vsaki strani kamina. V kaminu je gorel ogenj, tako kot zmerom, kadar sva bila dolgo sama doma. Včasih ves teden nisva šla iz hiše in prav ob takšni priložnosti si je ponavadi izmislil spiritistično seanso. V zadušeni

svetlobi lučk in kamina sva sedla za majhno, okroglo mizico sredi sobe. Mizica je bila tako majhna, da sva se pod njo dotikala s koleni, vendar pa se kolena niso dotikala površine mizice. Na njej so bile raztresene kocke s črkami. Oba sva položila dlani na mizico, tako da se črk nisva dotikala. Potem me je vprašal, koga naj pokliče iz podzemlja. Prvič sem mislila, da se šali, in rekla sem: »Grofa Drakulo!« Odmajal je z glavo in rekel:

»To je izmišljena oseba iz literature. Pokliči koga, ki si ga poznala in je že umrl.«

»Drakula ni bil izmišljen,« sem ugovarjala, »bil je resnični romunski grof iz Transilvanije. Njegov vnuk še zdaj živi in se piše Causescu.«

»Vseeno se spomni kakšnega bližjega človeka,« je rekel.

»Moj oče,« sem rekla.

Leon je zaprl oči. Niti sence smehljava ni bilo na njegovem obrazu. Še enkrat sem poskušala obrniti stvar na bolj veselo stran:

»Leon, pustiva mojega očeta. Popijva raje kozarec vina. In rada bi si prižgala cigareto.«

Toda Leon ni odgovoril in meni je smeh zamrl na obrazu. Leon je postal čudno blede, lahko bi rekla bel – in oči so se mu vdrle globoko v lobanjo, da so od njih ostale samo sence. Potem se je mizica pod mojo dlanjo zganila. Mislila sem, da jo premika s koleni, toda njegova kolena so se trdno naslanjala na moja, v isti višini – in se niso dotikala spodnje mizne plošče. Pozorno sem pogledala njegove roke, ki jih je držal na mizi – morda je pretihotapil palca pod rob in z njima dvignil mizico? Ni, kajti vse prste je imel na njej. Spomnila sem se očeta, ki je čaral s kovanci, ko sem bila majhna. Dal si je kovanec na dlan in jo zaprl, rekel »hokus, pokus« in odprl dlan, v njej pa ni bilo več kovanca. Poslal me je na drugi konec sobe, naj tam pogledam pod preprogo; pod preprogo je bil kovanec, najmanj štiri metre proč od očeta!

Za podoben trik gre tudi tukaj, sem si mislila in sklenila, da se bom prepustila zabavi, če Leon v njej uživa.

»Svojemu očetu lahko pošlješ pozdrave,« je rekel potem Leon, »ali pa mu poveš karkoli drugega. Odgovoril bo.«

»Prav,« sem rekla, »oče, koliko svinj je pobil tisti zdravnik, preden je prišel do tebe?«

Mizica je začela plesati pod najinimi dlanmi. Kolena so bila pri miru, trda, napeta, brez stika z mizico.

Mizica je bila gladka kot steklo in kockice s črkami so drsele po njej sem in tja. Skupina črk se je tedaj ločila od ostalih in sestavila besedo »sedem«.

»Sedem svinj?« sem vprašala. Mizica je plesala, teh pet črk pa se kar ni moglo posloviti druga od druge, kot bi jih držal skupaj magnet.

»In potem je prišel rafal do tebe?« sem rekla zelo tiho.

Črke so se sesule in sestavile so se nove, ki jih najprej nisem razumela, ker niso pomenile v mojem jeziku nič. Toda potem sem v njih prepoznala angleško besedo DONT!

»Zakaj govori angleško?« sem vprašala Leona.

»Najbrž se je tako navadil tam doli,« je odgovoril Leon, »zdaj pa bo bolje, da ga pustiš pri miru. Užalila si ga.«

»Zakaj sem ga užalila?« sem rekla.

»Postavila si ga v isto vrsto s svinjami.«

»Nikoli mu nisem odpustila, da me je zapustil,« sem rekla.

»Zato si šla potem z menoj, ker bi ti bil lahko oče,« je rekel Leon.

»To je navaden freudističen miš maš,« sem rekla, »nisem šla zato s teboj. S teboj sem šla zato, da te bom fukala.«

To je Leona resnično vznemirilo, vstal je od mize, ki se je takoj umirila, in prišel do mene. Čisto všeč mu je bilo, če sem bila z njim malo vulgarna. Obstal je nad menoj, s hlačnim razkorakom v višini mojega obraza. V hlačah ni bilo duha, bilo je živo, trdo ožilje.

Na tem mestu sem nehala pisati. Prebrala sem, kar sem napisala. To, to je že bolj podobno literaturi, sem si rekla. Dvakrat sem prebrala. Potem sem se nenadoma spomnila na Rebeko. Pisala sem naprej:

»Take spiritistične seanse mi je Leon prirejal enkrat ali dvakrat na mesec. Počasi sem se navadila nanje. Pomalem sem celo začela verjeti, da je nekaj v njih – mizica se je resnično premikala sama od sebe in črke so drsele po njej, ne da bi se jih bil kdo od naju dotikal. Res, niso se vedno zbrale v razumljive besede; tedaj je Leon pojasnil, da preprosto stika z duhom ni bilo. Velikokrat pa je bil.

Tako sem neke noči, ko sva sedla za okroglo mizico v slabotni svetlobi lučk in kamina, predlagala:

»Leon, pokliči Rebeko!«

»Tega ne želim,« je rekel.

»Zakaj?« sem vprašala.

»Govoril sem z njo, preden si prišla ti. Zdaj ne želim več.«

»Pa jaz želim,« sem rekla.

»Mogoče to zate ne bi bilo prijetno. Saj veš, kako je umrla.«

To sem seveda vedela. Utopila se je v jezeru. A ravno to me je privlačevalo; rada bi jo vprašala, kako se počuti človek, ki se utaplja. Tiste zadnje sekunde, ko je še pri zavesti. Na kaj je tedaj mislila? Katera je bila njena zadnja misel v življenju?

Pregovorila sem ga. Poklical je Rebeko.

Mizica je začela plesati, kot bi plavala na rahlo razburkani gladini jezera. Kockice so drsele sem in tja. Nekaj časa sva oba z Leonom molčala.

»Ti govori z njo,« je nazadnje rekel Leon.

»Rebeka,« sem rekla, »kje si?«

Črke so drsele, se mešale, se sestavljale in razstavljale, dokler se jih večina ni razpostavila okoli središča v nekakšen nepravilen krog, na sredini pa so ostale štiri črke, ki so pomenile TUKAJ (seveda v nemščini, saj je bila Avstrijka).

»Rebeka,« sem nadaljevala, »rada bi te nekaj vprašala.«

Mizica se je zamajala in se umirila, lebdeč v zraku, kot da pričakuje moje vprašanje.

»Rebeka, se spominjaš svoje zadnje misli, preden si umrla?« sem rekla.

Mizica se je začela ritmično zibati. Kockice so zelo počasi drsele, ker je bilo zibanje počasno – nisem verjela, da bo sploh kaj iz tega, saj so se komaj premikale. In vendar se je sredi kroga iz drugih črk sestavila beseda – SEKS!

Tedaj je Leon nenadoma vstal in pometel kocke z mize, da so se razletele po vsej sobi, nekaj jih je celo padlo v kamin, kjer so takoj zgorele. Izraz na njegovem obrazu je bil divji – tak, kakršnega še nikoli nisem videla.

»Kaj ti je?« sem vzkliknila.

»Nič. Dosti je tega,« je rekel.

To je bila zadnja spiritistična seansa, ki sva jo imela. V mesecih, ki so nama še preostali, sem ga večkrat nagovarjala, da pokličeva duhove – on pa je odgovarjal, da ni razpoložen in da bova to storila drugič. Tega drugič pa ni bilo več. Kot da sva počasi oba pozabila na igro z duhovi. Nekajkrat sem poskušala sama, ko njega ni bilo doma, toda brez uspeha. Tako se je to končalo.

Zato pa sva se včasih spustila v jezero s kisikovimi bombami.

Spominjam se, kako je bilo prvič.

To je bilo po prvem mesecu, ko sem bila pri njem v vili in sem mu že bila žena.

Nekaj dni sem bila sama, ker je bil Leon na potovanju. Bil je v Švici, in kot je napovedal, se je vračal prek Italije. Vrnil se je sončnega popoldneva – iz dnevne sobe, kjer sem osamljeno sedela ob oknu, kadila in gledala na jezero, sem slišala, kako so kolesa avtomobila zaškripala na pesku in kako je utihnil motor. Vstala sem in mu šla naproti. Iz prtljavnika je jemal prtljago – ponavadi je nosil s seboj samo majhen kovček, tokrat pa je potegnil iz njega precej veliko vrečo, na kateri je pisalo MARES. Objela sva se in poljubila – čeprav sem znala biti sama, včasih sem si to celo želela, je bilo štiri ali pet dni, kolikor ga ni bilo, le predolgo in močno sem si želela, da bi bil čimprej nazaj. Včasih sem bila tako osamljena tudi tedaj, kadar je bil doma – kadar se je zagrizel v pisanje, je prihajal iz svoje delovne sobe samo jest in po jedi je šel takoj nazaj, tedaj je tudi spal v svoji sobi in se je komaj zmenil zame; rekel je, kadar piše, mora biti ves dan in vso noč pri stroju in nič ga ne sme pri tem zmotiti, da ga ne vrže iz tira. Takrat je že pisal knjigo z naslovom JEZERO – vse obdobje, ko sva bila skupaj v vili kot mož in žena, je pisal to knjigo, začel pa jo je že prej – in založniku jo je poslal le nekaj tednov pred koncem. Nikoli nisem brala njegovih stvari, ki še niso bile natisnjene; brala sem samo tisto, kar je že bilo v knjigi.

Knjige JEZERO še do danes nisem prebrala, čeprav sem dobila po pošti od založbe avtorske izvide. Samo razpakirala sem jih in jih pustila v njegovi zapuščeni delovni sobi – kajti takrat ga že ni bilo več.

Po pozdravu sva šla proti hiši – Leon je nesel v eni roki svoj kovček in v drugi vrečo.

»Kaj je v vreči?« sem vprašala, ko sva prišla do vrat.

Nasmejal se je in dvignil vrečo proti meni:

»To, kar je v njej, je zate,« je rekel.

V sobi je vrečo razvezal in iz nje potegnil črno podvodno obleko moje velikosti.

»Zdaj te bom lahko peljal v jezero,« je rekel.

»Ali za to potrebujem obleko? Saj kopam se lahko tudi v kopalkah,« sem rekla začudeno.

»Vedeti moraš, da je jezero v globini neznansko mrzlo,« je rekel. V njegovih očeh sem zaznala blesk, kakršnega je imel, kadar ga je prišlo na seks.

»Ne bi se rada utopila v tem jezeru, kot se je Rebeka,« sem rekla bolj v šali kot zares.

»Pazil bom nate,« je rekel, »Rebeka je bila takrat sama.«

Dejstvo je bilo, da sem si v jezero želela – da sem ga že nekajkrat vprašala, kdaj se bova šla vanj potapljat. Dobro sem že poznala čolnarno in opremo, ki je bila v njej – ni pa seveda bilo ženske podvodne obleke, njegove pa bi mi bile mnogo prevelike.

»Boš torej šla z mano dol?« je rekel.

»Bom.«

Takoj nato sva šla v čolnarno.

Slačila sva se drug ob drugem. Kopalk nisva imela – bile so tudi nepotrebne. Izhod iz čolnarne na jezero je bil tedaj vedno odprt, razen v slabem vremenu, da valovi ne bi butali čolna ob pomolček, na katerega je bil privezan. Jezero je bilo tisti dan prijazno, s soncem obsijano.

Ko sva bila oba gola, sva za nekaj trenutkov obstala drug pred drugim in se gledala. Leon je bil star dvainpetdeset let. Njegov obraz je bil obraz zrelega moža, imel je letom primerno število gub, ob ušesih siveče zalisce in precej dolge lase, ki so se mu komaj začeli mešati s sivimi. Toda njegovo telo je bilo telo tridesetletnika, zajetno, a ne debelo, z velikim, poraščenim prsnim košem in brez trebuha, ki mnogim moškim v teh letih že krepko visi. Njegov ud je bil podoben njemu – ne dolg, zato pa debel, viseč podoben nekakšni grčasti prekli, kakršne štrlijo ponekod ob obali iz jezera.

Njegov pogled je bil v tistih trenutkih poželjiv, plezal je po meni, kot bi me otipaval z rokami – toda tik preden bi se mu začel ud dvigati in siliti proti meni, se je obvladal, se zasmel in mi podal moje novo oblačilo. Hkrati se je začel sam oblačiti.

Nisem bila navajena oblačiti take obleke, imela sem čuden občutek, da po meni pleza nekakšna mrzla žival, morda kača – toda čim več mojega telesa je bilo v njej, prijetnejši je bil občutek, dokler nisem navlekla na glavo oglavnice in potegnila zadrge do vratu. Postalo mi je toplo čisto drugače – ne kot v topli sobi ali ob kaminu ali v toplem plašču – bolj tako, kot je toplo v postelji, ob moškem.

Leon je že bil oblečen. Opasal si je pas z utežmi in mi pomagal, da sem se tudi sama ovesila s takim pasom – moj je imel manj uteži.

Dal mi je masko in na noge sem si nataknila plavuti.

Potem mi je oprtal na hrbet jeklenko s kisikom.

»Šla bova trideset metrov globoko,« je rekel, »ves čas se bova držala za roke. Počasi dihaj, ne delaj nobenih sunkovitih gibov. Spodaj bova kakih deset minut, potem se bova počasi vračala. Morda bova videla ribe. Ničesar se ne boj. Ko se bova vračala na površino, močno izdihuj, vdihuj pa samo na kratko. Vse drugo prepusti meni.«

»Ali se še kdo, razen naju, potaplja v tem jezeru?« sem vprašala, kajti vedela sem, da je ta šport običajen na morju, ne pa v jezerih.

»Samo, kadar iščejo truplo,« je na kratko rekel Leon.

Potem sva sedla na rob pomola in se spustila v vodo, držeč se za roke.

Skozi vrata čolnarne sva še hodila, tam pa se je dno strmo spustilo navzdol in morala sva zaplavati. Oblila me je ledeno mrzla voda – ki pa se je v porozni neoprenski obleki v trenutku ogrela na telesno temperaturo in začela greti tudi moje telo.

Leon me je trdno držal za roko. Začela sva toniti.

Kot bi letela z letalom!

Pričakovala sem tišino, v resnici pa sem slišala svoje dihanje desetkrat bolj glasno kot zgoraj in brbotanje mehurčkov in nekakšno piskanje v ušesih . . . trudila sem se, da bi dihala počasi, pa mi ni uspevalo, zdelo se mi je, da se moram boriti za vsak vzdihljaj, dokler nisem prišla do spoznanja, da pravzaprav lažje vdihujem kot izdihujem. Zrak je šel sam vame, izdihniti pa sem morala s silo.

Leon me je vlekel naprej nad pokrajino, ki sem jo videla prvič v življenju.

Iz mulja na dnu so rasle dolge trave, ki so se narahlo zibale v vodnem toku, ki sva ga povzročala midva s plavutmi. Trave, ki so bile bolj oddaljene, so stale pri miru, štrleč kvišku ravno kot kakšni topoli.

Plavala sva ob obali, ki je bila prepredena s potopljenimi vejami in koreninami, tako da so sestavljale nekakšne hodnike in zidove, polne teme in čudnih senc.

Čim globlje sva šla, več je bilo teme in senc in manj svetlobe. Bilo ni nobenih rib, samo pošasti in spake iz rastlin in lesa; in skalnati gradovi, podobni okamenelim ljudem ali živalim, ki so utonili v mrak in tu večno živeli okamenelo smrt.

Ko se mi je zdelo, da sva že zelo globoko, sva pristala na trdem, kamnitem dnu, kleče na kolenih; spogledala sva se skozi maske in videla sem Leonove oči, velike, skoraj izbuljene, kot bi se razširile od neznan-skega strahu. Toda že v Cousteaujevih filmih sem videla, da imajo ljudje pod maskami vedno tako široko razprte oči in najbrž so bile tudi moje v tistih trenutkih takšne.

Počasi odskakujoč od tal sva se pomikala naprej, dokler se nisva znašla na nekakšnem robu, kjer se je dno prevesilo v globino, ki ji ni bilo videti konca. Tam je bila samo črna voda.

Zbala sem se, da me bo potegnila vase. Zdelo se mi je, da se bom prevalila čez rob in padla v prepad. Potegnila sem Leona nazaj. Ni se pustil premakniti; strmel je dol v temo in hkrati še trdneje oklenil mojo roko. Skušala sem se mu izpuliti, pa me je nekam grobo potegnil nazaj. Ni popustil.

Potem se je počasi obrnil in s prosto roko pokazal navzgor.

Še kakih petnajst minut sva plavala po dnu, ki se je dvigalo.

Tik ob obali, v spletu rastlinja in ukrivljenega vejevja, mi je Leon s prstom pokazal ščuko, ki je negibno kot kos lesa lebdela med stebli. Dolga je bila pol metra in njene oči so gledale hudobno in grabežljivo.

Naredila sva kakih sto metrov proti dnu, vsega skupaj, in se vrnila na površino nedaleč od čolnarne in hiše, ki je stala za njo naslonjena na breg. Bila je podobna eni od tistih velikih skal nad prepadom. Pravzaprav je to grozna hiša, sem pomislila, grozna, a tudi lepa.

V čolnarni je Leon prvič spustil mojo roko. Povzpela sva se na pomol in spustila ustnike iz ust. Dvignila sva maski in se spogledala.

»Lepo je bilo,« sem rekla, »in nekoliko grozljivo.«

Prikimal je.

Snela sva jeklenke, sezula plavuti, odpela pasove.

Potegnila sem zadrgo navzdol in snela oglavnico, da so se mi mokri lasje razsuli po hrbtu. Zgornji del obleke se je razprl in iz nje so pogledale moje prsi, trde in napete, kot bi bile vzbunjene . . . Leon se mi je v tistem hipu približal, stopil je tesno k meni, vtaknil svoje roke pod mojo obleko in me oluščil iz nje kot banano; hkrati sem sama začela vleči z njega njegove hlače, čeprav je imel na sebi še zgornji del obleke – dokler ni iz njih izskočil njegov otrdeli goban, kot bi čakal v zasedi – naravnost name.

Povaljala sva se na tleh čolnarne, med jeklenkami in plavutmi, na mokrih neoprenskih oblekah, med zemljo in vodo, kot bi bila na robu, ki se spušča v tisto črno globino brez dna . . .

Bilo je trdo – trdo pod mojim hrbtom in trdo v meni.

»Še mnogokrat se bova spustila v jezero, o, še mnogokrat!«

– Na obersulzbaškem pokopališču.

Bila je jesen. Z dreves okoli vile se je usipalo listje in prekrivalo beli pesek na dovozu. Koraki – ali pa avtomobilske gume – niso več škripali, ampak šumeli. Leon je v svoji sobi pisal knjigo z naslovom JEZERO. Bila sem sama tiste dni – ampak tudi svobodna. Vozila sem se v Obersulzbach, nakupovala, posedala v eni od gostiln, se pogovarjala z Brunhildo, Frenkom, Trofenikom, poštarjem, gospo Schoenner . . . Zvečer sem sedela ob oknu velike sobe, pila martini, kadila in gledala jezero. Iz zgornjega nadstropja je komaj zaznavno prihajalo do mene Leonovo tipkanje. V kaminu so pokljale suhe klade. Mrak se je spuščal na jezero, pošastne gore za njim so se umikale vanj in počasi izginjale v temo. Takrat so mi roke skoraj vedno ušle med stegna – prav tako kot včeraj, prvega dne mojega ponovnega srečanja z jezerom. Prišlo mi je v navado, da sem to počela, kadar sem

bila sama. Potem sem si z vlažno in trepetajočo roko prižgala novo cigareto. V mojih mislih so se vrstila vprašanja in vsakokrat je prevladalo eno od njih, vedno isto – sem storila prav, ko sem se poročila z Leonom? Je bilo to tisto, kar sem iskala v življenju? Sem našla svojo srečo ali sem se ujela v mrežo starega čudaškega tujca? Res, ljubila sem ga in prepričana sem bila, da je tudi on ljubil mene. Toda – je bila to prava, primerna ljubezen? Ali ni bil moja resnična ljubezen v resnici Lenart, ki je bil le dve leti starejši od mene? Je ljubezen, ki sem jo čutila do Leona, vstala iz Lenartovega groba? Kaj bo čez nekaj let – ko bo Leon star šestdeset in čez, jaz pa bom komaj prešla trideseto? Kaj bo z mano, ko bo on, toliko starejši od mene, umrl, jaz pa bom ostala sama, ženska pri štiridesetih – ko bom zamudila čas za ljubezen z mladimi možmi? Ne, dediščina, Leonovo premoženje, mi ni prihajalo na pamet. Ko bom stara štirideset – ali petinštirideset – ne bo premoženje ničesar več spremenilo. Kljub premoženju bo moj čas zgubljen . . .

Nekoč sem sredi takega razpoloženja odšla na obersulzbaško pokopališče. Leon je pisal. Hiša je bila kljub nabijanju njegovega stroja, kot bi bila zapuščena. Težki oblaki so brzeli po nebu nad jezerom. Vzela sem mercedes in se odpeljala izpred hiše tako hitro, da je suho listje sfrčalo izpod koles in sem ga še lahko videla v ogledalu, kako se je vrtinčilo po zraku, počasi padajoč nazaj k tlom.

Pokopališče je bilo nekoliko pomaknjeno iz trga, ležalo je na majhni vzpetini in kraljevala mu je stara gotška cerkev. Obzidano je bilo z nizkim zidcem. Ko se je človek bližal pokopališču, so izza tega zidca pogledovali proti njemu križi in vrhovi nagrobnikov, kot bi iz radovednosti moleli glave čez, da bi videli, kdo prihaja.

Brez posebne misli sem se sprehodila med grobovi in brala nemška imena na nagrobnikih. Nekaj starih žensk v črnem je brskalo po gomilah, kot bi stare in ofucane kure hotele na njih najti izgubljena zrna. Tedaj sem obstala pred nagrobnikom, ki je bil večji od drugih, iz marmorja, in grob, ki je ležal pod njim, je bil obložen s cvetjem. Cvetje je bilo posušeno in upadlo, le njegova količina je izkazovala nekdanjo mogočnost. Na nagrobniku je bilo s pozlato izpisano ime: REBEKA BRODNIK. In dva datuma – rojstvo in smrt. Izračunala sem, da je umrla, ko ji je bilo šestindvajset let. Kmalu. Zgodaj. Zakaj?

Tedaj sem začutila, da ob meni nekdo stoji. Obrnila sem glavo k izviru toplote, ki me je opozoril nase, ne da bi bila sprva videla ali slišala človeka, ki mu je bil izvor. Bila je stara postrežnica Hilda, ki je prihajala enkrat na teden pospravljat Leonovo hišo. Vedno sem občudovala njen stari, a še vedno lepi obraz. Ni bila kmetica. Še najbolj je spominjala na nemško igralko Hildegard Knef.

»Dober večer,« je pozdravila starka.

»Res bo kmalu večer,« sem odgovorila, »kaj pa vi tukaj?«

»Starke in grobovi spadajo skupaj,« je rekla, »toda kaj vi počnete na tem grobišču?«

»Leon je zaposlen. Šla sem se malo sprehajat,« sem rekla.

»In ustavili ste se prav ob tem grobu,« je rekla Hilda.

»Da. Še nikoli ga nisem videla, čeprav sem že več kot leto dni tukaj.«

»Več kot leto dni! Kako čas teče, ali ne?« je rekla starka.

»Nekaterim poteče prehitro,« sem rekla in mislila na Rebeko.

»Podobni ste ji,« je nenadoma rekla Hilda.

»Podobna?«

»Da. Odkar sem vas prvič videla, se mi zdite njej podobni.«

»Jaz sem videla samo njene slike. Mogoče sem ji res podobna. Moški se nikoli ne znebijo nekega določenega, svojega, tipa žensk.«

»Saj, saj,« je rekla Hilda in pogledala nekam stran, »in z vsemi se obnašajo tako, kot da je ena sama.«

»Ste imeli vi več mož?« sem vprašala zelo nediskretno, vendar sem menila, da imam na takem prostoru do tega pravico.

»Ne – ne. Jaz sem imela samo enega,« je odgovorila Hilda. Potem se je narahlo priklonila, kar je pomenilo, da me pozdravlja, in odšla od mene. Še prej me je na hitro, kot da mogoče tega ne bi smela, pogledala v oči.

Ko sem se pet minut pozneje peljala po deželni cesti ob jezeru proti domu, je moj pogled pritegnila skupina ljudi in avtomobilov, ki so bili vsi nagnjeni na enem mestu ob jezeru. Dva avtomobila sta bila policijska, nekaj je bilo civilnih, eden pa rešilni. Pomislila sem na prometno nesrečo. Toda ko sem se peljala mimo, nisem videla nobenega razbitega vozila. Ustavila sem dvajset metrov naprej ob robu ceste, stopila iz avtomobila in se ob robu ceste vrnila na kraj, kjer se je očitno nekaj zgodilo.

Dva potapljača sta pravkar nekaj prinesla iz vode.

Okoli tega nekaj je policija naredila krog, nekaj policajev pa je odganjalo radovedneže, ki so se prav tako kot jaz ustavili na prizorišču. Nekaj me je gnalo naprej, da sem se prerinila skozi krog ljudi – ni jih bilo veliko – v prvo vrsto.

Tisto, kar sta potapljača prinesla, ni bilo estetskega videza. Bilo je okostje, zavito v nekakšne cunje. Lobanja je imela dolge lase, prepletene s sluzastimi algami. Tudi cunje so bile polne zelene sluzi. Od vsega je kapljala blatna voda.

Dva civilista, od katerih sem enega prepoznala – bil je inšpektor Jorgen iz Ansbacha, večjega kraja, oddaljenega od Obersulzbacha deset kilometrov. Dvakrat sem ga videla pri Leonu, vendar sta se pogovarjala v njegovi delovni sobi, tako da nisem vedela, o čem. Po pogovoru med štirimi očmi sta prišla v veliko sobo, kjer smo potem skupaj pili in se prav veselo pogovarjali. Pozneje mi je Leon povedal, da je inšpektor vodil preiskavo o Rebekini smrti. Bila je nesreča – Leona tisti dan sploh ni bilo ne doma ne v Obersulzbachu. V času, ko se je zgodila nesreča, se je vračal iz Münchna, kjer je sklepal pogodbe. Prišel je šele ponoči, petnajst ur po nesreči.

Čez nekaj časa je inšpektor Jorgen vstal in isti trenutek sva se srečala s pogledi.

Stopil je do mene in mi podal roko:

»Gospa Danijela,« je rekel, »to ni prizor za vas.«

»O, zakaj pa ne,« sem rekla in se skušala nasmehniti, »v naši hiši smo tega vajeni.«

»Imate smisel za črni humor,« je rekel inšpektor.

»Kdo je to – tamle?« sem vprašala in pokazala na truplo, ki so ga že pokrili s plastično plahto.

»Še ne vem,« je rekel inšpektor, »neka ženska, ki je morala že dolgo plavati po dnu tega jezera, tako da je izgubila skoraj vse kilograme. Oprostite mi zdaj – zdaj moramo ugotoviti, kdo je to. Na svidenje, gospa Danijela.«

Zavoj s truplom so naložili na nosila in ga porinili v rešilni avto. Modre luči na strehah so se zavrtle, motorji so zaropotali, vrata zaloputnila. Policijska kolona se je odpeljala in radovedneži počasi za njo. Tudi jaz sem se vrnila v avto. Vozila sem počasi, kot bi se bala, da se mi bo kaj zgodilo. Pred vilo sem nekaj časa sedela v avtomobilu, ne da bi izstopila. V meni je bil neki nagon, ki se ga nisem zavedala, zdaj pa vem, da je bila želja po begu. Seveda pa nisem zbežala, ampak sem šla kuhat večerjo.

Leon je za tisti dan nehal delati. Večerjala sva pri veliki mizi v dnevni sobi – s pogledom na jezero. Luna je visela nekje tik nad hišo, zato je njena mlečna cesta vodila od naše hiše naravnost čez jezero do gorá. Človek bi se lahko sprehodil po njej, če bi hotel, tako je bila trdna.

»Za danes sem nehal,« je rekel Leon, »zakaj si tako tiho?«

»Razmišljam, če bi ti nekaj povedala,« sem rekla.

»Če je kaj zanimivega ali če se naju tiče, povej,« je rekel Leon, me gledal iznad krožnika in kozarca in se smehljaj.

Skomignila sem z rameni in molče jedla.

»Poslušaj, Danijela,« je rekel čez nekaj časa, »zdaj nekaj dni ne bom pisal. Imel bom čas zate – za naju. O.K.?«

»O.K.,« sem odgovorila.

»Vseeno – ali pa ravno zato – mi povej, kaj te tišči.«

»Mene nič,« sem rekla, »ne gre ne zame, ne za naju.«

»In vendar mora biti zanimivo, če se toliko ukvarjaš s tem, da nimaš časa za nikakršen drugačen pogovor.«

»Prav, bom pa povedala,« sem rekla, »potapljači so danes pozno popoldne izveli iz jezera truplo neke ženske.«

Smehljaj mu je izginil z obraza, kot bi mu ga zbrisal veter, in pogledal me je s široko odprtimi očmi. Rekel je:

»Ženske?«

»Ja, truplo ženske.«

Popolnoma se je spremenil. Obraz mu je posivel in nos se mu je podajal proti bradi. Skril je oči pred mano, tako da je strmel v krožnik. Ni več jedel.

Stegnila sem roko čez mizo in poiskala njegovo roko, ki je kot mrtva ležala zraven krožnika.

»Leon,« sem rekla potihlo, »Leon, ne misli zdaj na Rebeko.«

»Saj ne,« je rekel z meglenim glasom.

»Pa misliš. Popolnoma te razumem. Tudi meni je prišla ista asociacija, to je normalno. Vendar zdaj ne misli več na to. Tukaj imaš mene. Jaz nisem Rebeka.«

»Nisi Rebeka? Mogoče pa si,« je odgovoril. In to je bil čuden odgovor.

Nič seksa ni bilo tisto noč. Leon je bil čisto mrtev, jaz pa nisem mogla niti same sebe ovlažiti. –

O, kako me je zgrabilo pisanje! Kot da ne bi pisala svoje zgodbe, ki je bila zame tako strašna, ampak bi bila poklicna pisateljica, ki ustvarja novo življenje!

Toda kaj se bo zgodilo z mano, ko bo zgodba napisana? Ko ne bo nobene druge, moje, resnične zgodbe več? Ali imam dovolj moči, da bom začela ustvarjati nove, izmišljene, umetniško ustvarjene zgodbe? Pa saj to sploh ni pomembno. Ni važno, kaj bo potem. S potem se bom ukvarjala – potem . . .

Pisala sem naprej, čeprav me je roka bolela od krčevitega stiskanja svinčnika. Spet sem pomislila na pisalni stroj. Ne, pisalni stroj je prehrupen. To je tiha zgodba . . . v tej zgodbi se še najbolj sliši brbotanje mehurčkov, globoko v jezeru . . .

– Naslednji dan je bil Leon spet take volje kot ponavadi. Skupaj sva šla v Obersulzbach nakupovat hrano. V butiku pri gospe Schoenner mi je kupil komplet črnega spodnjega perila. Ko sva odhajala iz trgovine, mi je gospa Schoenner pomežiknila. Bila je vdova. Njen mož je pred desetimi leti umrl za rakom v grlu.

Pri Belem konjiču je bila bolj kavarna kot gostilna, zato sva šla tja na kavo in rogljiče. Na stojalu blizu najine mize so viseli kavarniški časopisi, med njimi tudi Ansbach Blatt, lokalni časopis tega področja – na prvi strani sem zagledala velik naslov: Žensko truplo v Obersulzbaškem jezeru. Leon je stojalu kazal hrbet in jaz ga nisem opozorila na časopis. Morda je pozabil na včerajšnji dogodek – ali pa je kako drugače opravil z njim. Vsekakor se mu do večera ni nič poznalo, da bi ga bilo kaj pretreslo.

Pač pa je ponoči, v najini spalnici, potem ko sem oblekla novo črno perilo – nekakšen baby doll – in se vrtela pred velikim zrcalom na steni, prišel na čudno idejo. Rekel je:

»Bi storila nekaj zame?«

»Veš, da bi,« sem rekla brez obotavljanja.

»Obleci eno Rebekinih spalnih srajc,« je rekel.

Pogledala sem ga – najbrž zelo ostro, ker se je vidno prestrašil. Vendar pa je vztrajal:

»Da vidim, če si res podobna Rebeki.«

»Zakaj misliš, da sem ji podobna?« sem vprašala.

»Ljudje tako pravijo. Jaz sam ne vem za to.«

To je bilo res. Še včeraj mi je isto rekla Hilda na pokopališču. Vendar se mi je še zmerom zdelo morbidno, da bi oblekla Rebekino spalno srajco. Imela sem dovolj svojih, poleg tega pa sem mislila, da si me Leon želi v

novem perilu. Bilo je dražljivo perilo, ki mi je dvignilo vse drobne, zlate dlačice na koži.

»Po mojem bi pa morala Rebekina oblačila spraviti iz hiše,« sem rekla, »vreči bi jih morala stran!«

»Danijela,« je očitajoče rekel Leon, »ne govori tako. Zakaj bi metala stran dragocene stvari, tudi če so Rebekine? Iste postave sta – sta bili. Brez predsodkov lahko uporabljaš njene obleke. To sem ti že zdavnaj hotel reči.«

»Prav,« sem rekla. V trenutku sem se odločila. Odprla sem omaro, v kateri so bile še vedno samo Rebekine stvari, in vzela iz nje do tal segajočo prozorno spalno srajco. Oblekla sem jo čez novo perilo. Bila mi je prav. V ogledalu sem videla, da prozorna srajca razločno kaže perilo, ki je pod njo. Pomislila sem, da sem zdaj nekakšna mešanica Rebeke in same sebe. Nenadoma me to ni več motilo. Če je on za bizarne stvari – sem tudi jaz.

Ko sem se obrnila k postelji, je bil odkrit, odejo je vrgel raz sebe in njegova moškost se je dvigovala v vsem svojem sijaju.

To sem rada gledala. Zmerom.

Šla sem k postelji. Potegnil me je k sebi.

Potem ko me je ovlažil in prodl vame, sem vseeno spet pomislila – ali zdajle to dela meni ali Rebeki?

Važno je bilo, da sem jaz čutila.

Nisem se ničesar več spraševala. Srečna sem bila, da sem v tej hiši in da sem z njim.

Nekaj dni je potekalo mirno. Bila sva skupaj. Veslala sva s čolnom po jezeru. Nobeden od naju ni omenjal potapljanja, čeprav sem si ga jaz želela – toda nisem ga hotela spominjati na to – mogoče bi spet dobil slabe asociacije. Skupaj sva jedla, Leon je sam kuhal. Zvečer so gorele sveče na jedilni mizi.

Ponoči sva imela seanse – toda ne spiritistične.

Obláčila sem vse Rebekine obleke po vrsti. Priredila sem mu pravo modno revijo – iz Rebekine omare. Začel je sicer sam – toda jaz sem nadaljevala. Vse obleke po vrsti. Krila, jope, večerne obleke, krznene plašče, hlače, tunike, perilo, kopalne obleke, pidžame . . . Splačalo se je. Bil je ves nor. Nor? Je bil nor? Ali sem bila nora jaz? V neki knjigi o ljubezni in seksu sem brala, da nobeno sredstvo za vzbujenje ni prepovedano, če se imata dva rada. Da je celo zelo koristno in da lahko prinese obema partnerjema še neznana zadovoljstva, ki ju še bolj zbližajo.

Ne vem, kateri dan te norosti je že minil – ko je prišel v hišo inšpektor Jorgen. Pripeljal se je s svojim audijem, parkiral zraven mercedesa in pozvonil. Bila sem bližje vratom kot Leon, zato sem šla odpret. Ponudil mi je roko in mi jo prisrčno stisnil – pri tem me je nekam zaskrbljeno gledal v oči. Vprašal me je, kako se počutim. Dobro, sem rekla, celo zelo dobro. Vedno se dobro počutim, če se dobro počuti tudi Leon, in Leon se je počutil dobro, odlično – tako sem rekla Jorgenu.

Peljala sem ga noter, misleč, da bo sedel v salonu in da bomo skupaj popili čašico in pokramljali.

Toda z Leonom sta se mi opravičila – za trenutek, sta rekla – in sta šla v Leonovo sobo.

Trenutek je trajal pol ure.

Ko sta prišla dol, je bil Leon nekam vznemirjen. Videla sem, da mu inšpektorjev obisk ni bil všeč. Vseeno sem inšpektorju predlagala, da se malo usede in kaj popije.

»Hvala, gospa Danijela,« je rekel, »veliko dela me čaka. Drugič pa prav rad!«

Obema je podal roko, potem se je odpeljal.

»Kaj je hotel?« sem vprašala, ko sva se vrnila v sobo.

»Hotel je, da mu pomagam,« je rekel Leon.

»Kako – s čim?« sem se začudila.

»Rekel je, da bi mu kot dober romanopisec, lahko dal kakšno idejo.«

»V zvezi s čim?« sem vprašala.

»V zvezi s tisto punco, ki so jo našli zadnjič v jezeru.«

Obema sem natočila viski. Leon ga je na hitro spil in si sam natočil drugega.

»No, to je pa precej grobo,« sem rekla, »grobo do tebe. S tem te vendar spominja na Rebeko – in to ni lepo, nekoga takole spominjati.«

»Vendar ima razlog za to,« je rekel.

»Kakšen?«

»Ugotovili so, da je bila utopljena ženska oblečena v podvodno obleko. Našli so . . . Tu je obstal.

»Kaj?« sem vztrajala.

»Imela je pas z utežmi in – vso opremo.«

»Tega nisem videla, ko sem bila tam,« sem rekla, »bil je le nekakšen sluzast kup.«

»Bila je utopljena že leta . . . cela leta,« je rekel Leon, potem me je pogledal, se nenadoma zasmel in rekel:

»Sluzast kup, praviš? Ti pa imaš živce – ti jih pa res imaš.«

Potem je bil spet tak kot prej.

Nekega ne preveč lepega dne je nenadoma predlagal, da greva v jezero. Če sem bila pred inšpektorjevim obiskom za to, zdaj nisem bila več. Ne vem natančno, zakaj – morda je bilo tako samo tisti dan. Morda bi že naslednji dan šla z veseljem. Rekla sem:

»V takem mračnem vremenu? Saj ne bova ničesar videla.«

»Videla bova – atmosfero,« je rekel.

»Kakšno atmosfero?« sem začudeno vprašala.

»Mračno. Zdi se mi – mislim, da potrebujem nekaj takšnega za . . .«
Ustavil se je.

»Za – kaj?« sem vprašala.

»Za pisanje. Za knjigo. Ustavilo se mi je. Potrebujem spodbudo.«

Še sem pomišljala. Toda na koncu sem se odločila, da mu ustrežem. Vedno je bilo tako. Na koncu sem mu vedno ustregla. Kadar me je kaj prosil, pa če je bilo še tako nenavadno – sem mu morala ustreči.

»Prav. Greva,« sem rekla.

Videti je bil srečen.

Šla sva dol v čolnarno in se slekla.

Moram reči, da tistega vznemirjenja, ki sem ga čutila ob tem nekoč, ni bilo več. In vedela sem, da grem tja zaradi njega – da jaz, sama od sebe in po svoji želji – ne bi šla.

Leon se je hitro, kar hlastno, oblačil. Jeklenke so bile polne zraka – vedno jih je napolnil takoj po potopu. Bil je že v obleki in dajal si je jeklenke na hrbet, ko sem si jaz komaj zapela zadrgo. Zdelo se mi je, da me gladka, črna obleka tišči. Pripravila sem si masko in Leon je z mojo jeklenko v rokah stopil k meni, da mi jo obesi na hrbet.

»Danes,« je rekel, »ti bom pokazal največjo ribo, ki živi v tem jezeru.«

»Zakaj mi je nisi pokazal že prej?« sem rekla.

»Ker se prikaže iz globine samo v mračnem vremenu. V lepem vremenu je nisem še nikoli srečal.«

»In kakšna riba je to?« sem vprašala brez posebnega zanimanja.

»Star som. Nihče razen mene ne ve zanj. Tehta več kot sto kilogramov.«

»Prava beštija,« sem rekla, »da me ne pelješ naravnost lochneški pošasti v gobec?«

»Daj no. Videla boš. Take ribe ni v nobenem evropskem jezeru več,« je rekel.

Ob misli na veliko ribo me je za hip obšel strah.

Ko sem imela jeklenko na hrbtu, na nogah plavuti in na obrazu masko, se je Leon obrnil proti pomolu, mi pomahal z roko, češ, naj grem hitro za njim, in odcapljal – v plavutih – do pomola. Preden sem šla za njim, sem na polici z razno kramo zagledala podvodni nož, ki ga sicer nisva nikoli jemala s seboj – tak nož pride prav samo v morju, pri podvodnem ribolovu. Toda ob misli na tisto ribo sem ga vzela s police in si ga privežala na nogo. Takoj zatem sem bila Leonu vštric, oba sva sedla na rob pomola, se prijela za roke in se spustila v vodo. Zaplavala sva k izhodu iz čolnarne.

Jezero še nikoli ni bilo tako mračno. Rogovile, velikanske klade, grčasti štori, vejevje in visoke vodne trave, vse je bilo spleteno v nekakšne črne rove, jame, tunele, stene in stolpe; vse je bilo polno grozljivih senc in lukenj, ki so čakale, da bojo koga požrle . . . prizori so bili prazgodovinski, človek bi vsak hip pričakoval, da bo iz ene od jam planila pra-zver, ihtiozaver, zmaj, pošast . . . zato sem se trdno držala Leonove roke . . . plavala sva dlje kot ponavadi, znano pot, po kateri sva ponavadi plavala, sva pustila za sabo. Dno se je od obale po precej strmem klancu spuščalo v globino, ki ni imela konca, in po tej strmini sva letela navzdol, tik nad dnom. Sprva je bilo dno skalnato, potem ga je prekril mulj, ki se je dvigal kot dim bombnih

eksplozij, če si ga vznemiril z roko in plavutjo. Vendar so bile tudi tukaj skale, velikanske skale, ki so morale nekoč, v pradavnih časih, ko je jezero šele nastajalo, prileteti z vrhov gorá.

Toda strmina je imela svoj konec. To je bil rob, ki sem ga že poznala; potekal je okoli in okoli jezera – najbrž – na globini približno trideset metrov, in prek njega se je dno zvalilo v skoraj navpičen prepad. V prepad nisva nikoli šla. Tam ni bilo nobene vidljivosti več, samo tema.

Na kraju, kjer sva se ustavila, je bil rob načičkan s skalami, od katerih so bile nekatere velike kot veliki turistični šotori. Skale so bile zdaj levo in desno od naju, da sva bila kot v nekakšni soteski, in na koncu soteske je bil prepad.

Leon me je obrnil k sebi in me nato narahlo porinil vstran. Hotela sem ga vprašati, če tu živi velika riba – razširila sem roki, kot da ponazarjam dolžino ribe, in naredila z rameni gib, kot bi hotelo vprašati, kje je zdaj ta riba, ta prastari som? Tedaj pa sem opazila, da si Leon odpenja spodnji del obleke. Zakaj to dela? V tej ledeni vodi? Potegnil si je rob suknjiča navzgor, toliko da je prišel do roba hlač; rob hlač je upognil navzdol . . .

Nisem mogla verjeti. Kaj mu je prišlo na misel! Tukajle, trideset, če ne več metrov globoko v jezeru – se je razgalil pred menoj, držal je svojega gobana v roki in šel proti meni, narahlo odbijaje se z dna, kot astronaut na luni!

Obšel me je nenaden strah. Pomislila sem, da takšna morbidnost presega meje normalnega, pa če so še tako daleč in na široko postavljene. Kaj bo zdaj s tem dosegel? Saj v tem mraku in hladu ne more priti iz tega nič dobrega, to ne more biti užitek, saj tu je popolnoma nemogoče priti do kakršnegakoli vrhunca . . .

Prišel je do mene in se me dotaknil s prosto roko. Ni se me samo dotaknil – pahnil me je! Tega nisem mogla pričakovati in nagnila sem se nazaj, jeklenka me je nekako upognila, tako da sem izgubila ravnotežje in se začela prevračati nazaj, pri tem pa sem padala v globino, čez rob, kot da me vleče teža dvojnih ali trojnih uteži, ki sem jih imela okoli pasu. Tedaj me je nekaj zadržalo, nekaj me je prijelo, za roke, za noge, za glavo . . . padla sem v mrežo. Nekaj metrov pod robom je bila razpeta mreža.

Leon – pravzaprav njegova silhueta, grozljiva silhueta, polna izrastkov, zavita v zračne mehurje, ki so se mu dvigali ob telesu in v rojih odhajali navzgor, proti svetlobi, skupaj z mojimi, ki so prihajali bolj od spodaj – Leon je lebdel dva metra nad menoj in ritmično premikal roko, medtem ko se je z drugo menda držal za skalo ali rogovilo . . . Hotela sem videti njegove oči, pa je bil predalet in preveč zavit v mehurje. Videla sem samo trzajočo pošast v mehurjih, ki se je začela počasi oddaljevati. Tedaj sem se vsa posvetila mreži. Bolj in bolj me ovijala. Videla sem, da je bila pripeta na vsaki strani na rogovile, ki so štrlele iz skal. Skušala sem se osvoboditi, toda brž ko sem izvlekla eno roko, me je mreža zgrabila za drugo – nogi sta mi bili nekako zvezani, oviti z vrvmi. Nekaj mi je skušalo izpuliti ustnik iz ust. Z vsemi močmi čeljusti sem ga držala med zobmi.

Panika?

Nož?

Po naključju sem imela nož. Dosegla sem ga z eno roko. Težko je šel iz nožnice, ker je bil vanjo pripet z varnostnim obročem. Težko z eno roko. Kje je bila druga roka? Nekje nad glavo. Od moje teže se je vsa mreža povescila globoko navzdol in grozilo je, da se bo odtrgala od rogovi in padla z menoj vred na dno, ki je – – koliko globoko? Šestdeset, sto metrov? Dvesto? Kako debel sloj mulja je tam? Bi se pogreznila v mulj z vsem telesom, čez glavo, bi se utopila dvojno – v vodi in v blatu?

Bila sem prisebna ženska.

Še zdaj se spoštujem zaradi tega.

Paniko sem ujela, preden je ona ujela mene.

Vrvi mreže sem rezala počasi, s premislekom. Najprej sem si osvobodila drugo roko in glavo. Pazila sem, da se nisem ponovno zapletala. Noge. Okoli pasu. Največ dela je bilo z jeklenko, ki mi je bila za hrbtom. Vendar je bila tedaj mreža že tako razcefrana, da je popustila, strgala se je, in nenadoma sem začela padati proti dnu, polna vrvi, ki so vihrale za menoj, še zmerom ponekod ovite okoli mojih udov – vendar pa porezane.

To padanje bi lahko bilo usodno, če bi bilo dno globlje. Toda tik preden sem začela brcati s plavutmi, sem padla na dno. Torej le ni bilo tako globoko, ni bilo neskončno! Obsedela sem na dnu, na mehke, na mulju, ki se ni vgrezal, ampak je bil nekako elastičen, kot vodna postelja.

Na moje začudenje tudi tu ni bila popolna tema. Bil je nekakšen moten polmrak. Nisem videla več kot nekaj metrov okoli sebe, tako motna je bila voda, videla pa sem, da je okoli mene puščava, da tu ni ne skal ne rogovi, niti nobenega rastlinstva – morda samo plankton ali nekaj podobnega, kar je plavalo kot drobne pikice in povzročalo motnost vode. Samo v eni smeri je nekaj ležalo. Začela sem se dvigati na noge, in se pripravljati, da se odženem od tal. Tedaj se je tisto, kar je ležalo, premaknilo in zaplavalo naravnost proti meni. Bil je kot dolga, črna klada, ki se premika. Najprej sem pomislila na Leona. Ali je tudi on prišel na dno? Pa ni bil on, ta stvar ni imela izrastkov, ni spuščala mehurjev, ni brcala, ni imela dveh nog in rok, bila je vsa iz enega velikega kosa, dolgega dva metra, debelega pri začetku in tanjšega na koncu. Som. Bil je Leonov som, ki se je zbudil iz svojega stoletnega sna in plaval mimo mene, da si me ogleda. Morda je mislil, da sem somica? Morda je mislil, da je dobil partnerko? Sicer pa ribe nimajo takšnih spolnih navad kot mi. Ribe so, kolikor vem, dvospolne – ista riba je včasih moški, včasih pa ženska.

In tako nimajo nobenih takih problemov, kot jih imamo mi.

Odplaval je mimo. Za hip sem videla njegove oči. Bile so zaspane.

Vedela sem, da moram nekje sredi poti nekaj časa čakati, da se mi iz krvi razkadi dušik, drugače bi lahko dobila kesonsko bolezen. Nisem pa vedela, kako globoko sem bila in koliko časa in na kateri globini bi morala čakati. Zato sem se dvigala enakomerno, počasi. Tudi tega nisem vedela, koliko časa je vse skupaj trajalo. In kje je nori Leon?

Ko sem prišla v čolnarno, sem držala v roki nož.

Toda nasproti mi je prišel Frenk, oskrbnik.

Postalo mi je slabo. Zavrtelo se mi je v glavi. Sesula sem se po tleh, pred Frenkovimi nogami. Če bi bil Frenk Leonov pomočnik, bi se me zdaj lahko dokončno znebila. Frenk pa ni imel ničesar z Leonom, in tudi ni vedel, kje je, tako kot tega ni nihče vedel.

V poltemi, v katero sem ponovno padala, sem še pomislila, da se Leon verjetno vrača iz Münchna. Zdajle je na avtocesti, nekje pri Salzburgu. –

— — — — —

Moj ubogi Leon. Mislim nate. Še mislim nate. Vseeno sem te imela rada. Obiskovala te bom, dokler bom mogla – čeprav vem, da bo to vedno redkeje in da bom nekoč popolnoma prenehala, in ti boš ostal sam v veliki medicinski ustanovi, pogreznjen v moten mrak, kot tvoj som. Mogoče je zate bolje tako. Če bi bil zavraten, hudoben morilec, bi zdaj živel v zaporu med kriminalci, in prepričana sem, da bi te vsi zmerjali s Sinjebradcem. Tam, kjer si zdaj, pa te nihče ne zmerja. V dobrih rokah si, čeprav ti te roke ne morejo pomagati, da bi se vrnil iz svoje teme. Sicer pa bodi, kjer si! Mnogo si mi dal. Drugim, pred mano, si vzel – meni si dal.

Roka me boli od pisanja. Skušam gledati jezero, pa se nič ne vidi, taka tema je in tak naliv. Ali naj še pišem? Naj pišem, kako so iskali Leona, in o sodišču in policiji, o inšpektorju Jorgenu, ki je ves čas sumil, a ni imel dokazov – o zdravnikih, o moji preplašeni mami, o očetu, ki je bil v Iraku ubit kot divja svinja?

Naj ostanem tu, ali naj prodam vilo Čira-Čara in se vrnem domov?

Razmišljala bom o tem, pisala pa ne bom več. Pišejo naj pisatelji! Pač pa bom brala in prva knjiga, ki jo bom prebrala, bo knjiga avstrijskega pisatelja Leona Brodnika z naslovom JEZERO. Prej pa si bom še potisnila roki globoko med stegna in mislila na falos, ki vstaja iz jezera v podobi velikega, starega soma.